

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON 1-77
Str. ...
ELCÉLZÉS:
Egész
Félév
Negyed
Egy hó
M. Ramaseter Robert
Budapest
X évfolyam * 60
1929 Március 26 Kedd
* 5689 év. II. Adár 14 *

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Gelu No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fel

Győzelem vagy vereség

Írta: Dr. EWALD AMWENDE, az európai kisebbségi kongresszusok vezértitkára

Amióta a genfi kisebbségi vita befejeződött, mindenfelé azt tárgyalják, vajon győzelemmel, vagy vereséggel járt-e ez a konferencia. A lengyelek, csehek és részben a franciák azt állítják, hogy a kisebbségi problémák erősen a háttérbe szorultak ezeken a genfi üléseken. Magában Németországban is mintha ez volna a vélemény.

Felületes vizsgálódásnál úgy látszik, mintha csakugyan ez volna a helyzet. Briand és Chamberlain beszédei csakugyan jelentékeny mértékben csökkenték a kisebbségi javaslatok hatóerejét. Az is igaz, hogy a javaslatok felülvizsgálására kiküldött bizottságban a javaslatokat tevő államok ugyiszólván egyáltalán nincsenek képviselve. Tény az is, hogy Briand beszéde megnyerte barátainak és a kisebbségek egyes ellenfeleinek tetszését.

A semleges résztvevők és a kisebbségekhez közelálló különböző nemzetiségek reprezentánsainál azonban Briand beszéde éppen az ellenkező benyomást gyakorolta. A legpregnansabban egy svájci újságíró írta ezt meg: „Briand ur mindenféle tréfákat és ironikus megjegyzéseket vegyített a vitába. A szerencsétlenek és az elnyomottak számára azonban a jó viccek is rossz viccek.” Briand beszéde tehát végeredményben sem Franciaország, sem szövetségesei számára nem jelent sikert. Ezek a briandi viccek mellő és mellő ember anyagi és lelki befolyást érintik. Briandhoz hasonlóan viselkedett Chamberlain, aki a konferencián elmondott beszédeivel eles ellentétbe került magával a „Times”-sal. Ez a lap ugyanis egyik legutóbbi számában rendkívül eles kritikát gyakorolt a Népszövetségnek a kisebbségi kérdésben követett gyakorlatáról. Mindenesetre nem szabad elfelejteni, hogy Chamberlain végérvényben mégis csatlakozott a kisebbségek képviselői által felvetett javaslatok nagy részéhez és ezzel Lengyelországgal és Romániával ellentétes álláspontra helyezkedett.

A francia sajtónak azt a kárörvendő megállapítását sem fogadhatjuk el százszázalékosan, amely a kisebbségi javaslatok megvizsgálására kiküldött bizottság összeállítására vonatkozik. Bizonyos, hogy Chamberlain, Quinones de Leon és Adatsi nem azok az ideális személyek, akik az európai és különösen a középeurópai kisebbségek helyzetének megvitatására hivatottak. Ezek közül az egyik ellenzője a jelenlegi helyzet megváltoztatásának, a másik egy olyan államot képvisel, amely nemzetiségeit elnemzetelleni igyekszik, a harmadik pedig, aki Japánból érkezett Genfbe, teljesen távol áll az európai kisebbségi problémáktól. Szerencsére azonban ennek a bizottságnak egyelőre csak az a feladata, hogy egy általános képet alkosson a kisebbségek helyzetéről. De a bizottság véleménye legfeljebb csak vitaanyag lehet az egyes kérdésekben döntésre hivatott tanácsnak. A tanács tagjai tehát a tárgyalások folyamán szabadon nyilváníthatják majd véleményüket a három idegen ur proposíciójáról.

Ezek imé a genfi vitanapok negatívumai, amelyekkel máris egész sereg pozitív eredmény áll szemben. Stresemann beszéde és Dandurand javaslatai következőben a vitaanyag egy tárgyilagos vágyára toldott, amelyről Zalesky és Briand legagyafurttabb taktikai manőverei sem mozdíthatják már ki. Ezenkívül, hála Kanadának, amely Finnországgal együtt — annak ellenére, hogy mindketten távolállanak az európai ellentétektől — a kisebbségek érdekei mellett sorakozott fel és ezzel az egész akcióra rányomta a pártföldtlenség és nemzetköziség bélyegét. Végül mindenképen hasznosnak kell tekinteni azokat a

határozatokat, amelyeket Genfben már eddig is megalkottak. Ezek szerint most már bizonyos, hogy a tanács minden olyan kisebbségi panasszal foglalkozni köteles, amelyeket április 15-ig hozzá benyújtanak. Az április végén Madridban megtartandó tanácsülés eszerint az adott anyagnál fogva kénytelen lesz azon a nívón mozogni, amelyet a kisebbségi problémák megérdemlnek.

Mindenesre nem kell azzal áltatni magunkat, hogy Madridban egy végleges megegyezés jön létre a kisebbségi kérdésekben. Az még ha lesznek is további ellentétek, azok is eloszolhatnak a szeptemberben Genfben összejövő népszövetségi teljes ülésen, amelyen a kisebbségi problémák legkompetensebb delegátusai lesznek jelen. Időközben még a sajtó és a nyilvánosság is továbbfejleszti majd és

állandóan napirenden tartja az aktuális kérdéseket, így a legelőmbb nemzetiségi jogok garantálását. A másik oldalon természetesen a szövetséges hatalmak sem fogják elmulasztani, hogy a mai mindenképpen kompromittált nemzetiségi elnyomás rendszerét továbbra is fentartani és annak szükségessége mellett propagandát csinálni igyekezzenek.

Körülbelül ezek azok a jelszavak, amelyek köré Európa egyes országai csoportosulni fognak. A harc célja adva van minden egyes kisebbség nemzeti kultúrájának szabad kifejlődési lehetősége az összes államokban! A küzdelem megkezdődött és a kisebbségi kérdések rendezésének szükségességét az azokkal eddig értelmetlenül szembenálló államoknak előbb-utóbb fel kell ismerniök.

A mai minisztertanács egy sereg új törvényjavaslatot tárgyalt le

Bizalmas megbeszélésekre hívták össze a prefektusokat

(Bucuresti-Bukarest március 25. Az Uj Kelet tud.) A kormány tagjai délután háromnegyed egy órakor minisztertanácsot tartottak Maniu Gyula elnöke alatt. A minisztertanács mindenekelőtt a husvétii vakáció ideje alatt külföldre utazó, vagy vidékre távozó miniszterek helyettesítésének kérdésével foglalkoztak. Madgearu minisztert, aki tíz napra Bécsbe utazik, Popovici Mihai helyettesíti. Junian igazságügyminiszter is külföldre utazik tárcájának vezetését ideiglenesen Voicu-Nitescu erdélyi miniszter látja el. Külföldön tölti el a vakációt Cihosky tábornok-hadügyminiszter is, akinek távollétében a minisztérium ügyeit maga Maniu Gyula fogja továbbvezetni, míg Mironescu külügyminiszter helyettese Vaida belügyminiszter lesz.

A minisztertanács ezután a már kész

javaslatokat tárgyalt le, amelyek közül a husvétii vakáció után kerülnek parlament elé. A kormány tagjai a következő törvényjavaslatok betérjesztéséhez adták meg hozzájárulásukat: lakbértörvény, az új ut-törvény, a CFR újjászervezéséről szóló törvény, az árterületek értékesítéséről szóló törvény és az agrárreform révén szerzett falusi birtokok forgalmának fel szabadításáról szóló törvény, továbbá a mezőgazdasági biztosítás és a karánszociális közbirtokosság rendezéséről szóló törvényjavaslat.

Elhatározta végül a minisztertanács hogy a parlament ülését június 1-ig fogja a kormány meghosszabbítani. Április 11. és június elseje között még a következő javaslatokat tervezi a kormány megszavaztatni: közigazgatási reform, az állami számvitel átszervezése,

az állami főszámvívőség reorganizálása, Bukarest fővárosi törvénye, nyugdíjtörvény, a kolonisták törvénye, a rendőrség átszervezése, a minisztériumok átszervezése, valamint az állat export újjászervezése. Ebben a kérdésben egyébként Mihalache földművelésügyi miniszter nagyfontosságú tárgyalásokat folytatott Ausztria bukaresti követével a prohibitív jellegű új osztrák állatvámok és beviteli korlátozások kérdésében.

A minisztertanács délután felháromkor ért véget.

Vaida belügyminiszter ma távirati-lag Bukarestbe hívta az összes erdélyi prefektusokat bizalmas megbeszélésre. A megbeszélésen, bír szerint a közbiztonsággal kapcsolatos kérdések kerülnek megvitatásra.

Április 11-ig elnapolták a törvényhozás házait

Ünnepélyes hangulatban szavazta meg a Kamara a bányatörvényt

(Bucuresti-Bukarest, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kétnapi izgalomban változatos tárgyalás után a Kamara vasárnap délutáni zárülésében megszavazta a bányatörvény módosításáról szóló javaslatot. Szavazás előtt Madgearu miniszter részletes expozében ismertette azokat a szempontokat, amelyek a liberális kormány önző és sovínista törvényének megváltoztatásánál vezették és hogy mit várhat az ország az új törvénytől. Az expozé érdemi részét Madgearu miniszter néhány nappal ezelőtt a szenátusban már elmondotta. A miniszter ezúttal inkább a különböző pártoknak a bányatörvény módosításával szemben elfoglalt magatartásával foglalkozott és a törvény ellen felsorakoztatott kifogásokra válaszolt.

A liberálisok kivonulását egyszerű fogásnak kénytelen minősíteni annál is inkább, mert a párt egyes vezetői szombaton még az közölték vele,

hogy hivatalosan részt fognak venni a javaslat vitájában. De ugyátszik, időközben más parancsot kaptak a pártvezetőségtől. Ez a taktika a miniszter szerint kizárólag annak a bizonyítéka, hogy

a liberálisok nem tudnak komoly érveket sorba állítani az új javaslat ellen.

A néppárt és a szocialisták magatartásával a miniszter még van elégedve és közli, hogy a két párt által előterjesztett néhány módosítást helyesnek találta és azokat akceptálta is.

A magyar párt taktikai hibát követett el, amikor kivonult a parlamentből,

de a miniszter ezt annak tulajdonítja, hogy a magyarokat rosszul inspirálták. A magyar képviselők kivonultak a parlamentből anélkül, hogy a törvényt eléggé ismerték volna. Az új bányatörvény ugyanis megtartja a statusquot a ma-

gyarok által sérelmezett kérdésben és egyáltalán nem érinti a székelyföldi ásványvízforrások tulajdonosainak szerzett jogait.

Madgearu expozé után a kamara megkezdte a javaslat általános vitáját és ennek során elfogadta az ellenzéki pártok által betérjesztett módosításokat. A szakaszonkénti szavazás ünnepélyes külsőségek között történt meg és a törvényre mintegy szimbólumként a kormány összes tagjai is leadták szavazatukat. Amikor Maniu miniszterelnök lépett a szavazó urnához, a többségi képviselők lelkes óvációban részesítették.

A bányatörvényt 155 szavazattal 2 ellenében fogadták el.

Három kisebb jelentőségű törvényjavaslat megszavazása után Pop-Csicsó István megköszönte a képviselők törvényhozó munkásságát, majd bejelentette, hogy a parlament mindkét háza április 11-ig husvétii szünetet tart.

Arad kereskedői a kormánytól kérnek védelmet a szörnyű adó-inkvizíció ellen

150 százalékkal nagyobb adókat róttak ki mint tavaly

(Arad, március 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Aradon történt az emult hét folyamán Braun J. festéknagykereskedő beállított az adóhivatalba Serb adófőtanácsoshoz és a következő szavakkal nyújtotta át két tanu előtt iüzletének kulcsait:

— Bezártam a boltomat és itt vannak a kulcsok. Ha ön azt képzeli, hogy az üzlet jövedelméből ki tudom fizetni azt az adót, amelyet kivetett rám, akkor tessék, nyissa ki és próbálja meg. Én nem akarok börtönbe kerülni. Pedig, ha tovább folytatom az üzletet, ahhoz hogy megszerezsem az adóra való okvetlenül csalnom és sikkasztanom kell. Erre pedig nem vagyok hajlandó.

Braun festékkereskedő példáját már többen követték. Több aradi kereskedő vitte fel épen úgy, mint Braun üzletének kulcsait Serb urhoz, hogy ő próbálja előteremteni azt a horribilis adót, amelyet az aradi adókvivető bizottságok kivetettek rájuk és amelyet, szerintük tisztességes kereskedelemmel nem lehet előteremteni.

Az aradi kereskedők társadalmának elkeseredettsége egyébként tetőfokra hágott. Az adókvivető bizottságok elképesztő munkát végeztek és még soha nem nyomorították meg annyira adókkal az aradi kereskedőket, mint ebben az esztendőben, amikor az üzletek pangása szinte hihetetlen méreteket öltött. Kereken százötven százalékkal több adót róttak ki ebben az esztendőben Arad kereskedőire, mint az elmúlt évben. Es talán éppolyan arányban romlottak meg az üzletek, mint amilyen arányban az adókat emelték.

Ertesülésünk szerint Arad kereskedői társadalmi akcióit indítanak Baleanu pénzügyigazgató, valamint Serb és Amilcar adófőnök ellen. Ez a trió a legkiméletlenebb módon irányítja az adókvivéteket. Az adókvivető bizottságokban olyan pangórok vesznek részt, kik teljesen ennek a triónak vannak kiszolgáltatva, a befolyása alatt állanak és épen ennél az oknál fogva abszolút semmilyen befolyást nem gyakorolhatnak az adókvivétesek során. Serb, vagy Baleanu, vagy Amilcar ur ötszázezer, vagy egymillió, vagy kettő vagy három, vagy ötmillió lejt vehetnek ki, tetszésük szerint bármelvik cégre; ebben őket senki nem befolyásolja. A ke-

reskedőknek természetesen joguk van még felebeznii. Tudjuk azonban azt is, hogy ezek a felebbezések legjobb esetben az adók ötven, vagy negyven százalékos leszállítását eredményezik. És Serb urék ezzel is számítanak. Ha azt akarják, hogy valaki ötszázezer lejt adót fizessen, egymillióval rójják meg.

Minden célzás nélkül említtük meg itt hogy a három teljhatalmu adókvivetőnél befolyással bíró ügyvédek járják végig a nagykereskedőket és nagyvállalatokat azzal, hogy ők keresztül tudják vinni, hogy adóját leszállítsák. És ha valakire 1.500.000 lejt adót rótt ki a trió, akkor ez a »fűllajtár« biztosítja az illető kereskedőt, hogy adóját ötszázezer lejre csökkentik, amennyiben honoráriumképen hajlandó a fennmaradó egymilliónak a felét kifizetni. A kereskedő így megtakarít ötszázezer lejt. Az

állam nem veszít semmit — gondolja magában az ügyvéd — merthíszzen az ötszázezer lejes adó is maximális összeg.

Ez a helyzet jelenleg Aradon az adók körül. Az aradi kereskedők épen erre a lehetetlen állapotra való tekintettel, határozták el hogy delegációt küldenek Bukarestbe Maniu miniszterelnök és Popovici pénzügyminiszter elé, akik előtt feltárják sérelmüket és a Serb, Baleanu, Amilcar trió által kivetett adók felfüggesztését fogja tőlük kérni, hogy azután új adókvivető bizottságok állapítsák meg atörvényes adókat a rendelkezésükre álló üzleti könyvek segítségével. Ez a delegáció egyuttal kérmi fogja a három tisztviselő áthelyezését is, tekintve hogy nem bírják a polgárság bizalmát s működésükkel mind nagyobb elégedetlenséget keltenek a pol-

gárság körében.

Az aradi kereskedő társadalom lépése kétségbeesett elhatározásból fakad, hiszen egzisztenciájuk függ attól, vajjon panaszukat meghallgatják-e vagy, senki az illetékes körök.

.....

Butor

vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnájd az utat

Marosvásárhelyre
(Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárral.
Bösendorfer, Stingi, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó
gyárak képviselője.

.....

Egy halál és több súlyos sebesülés történt Foch marsall temetésén

Óriási pompával kísérték utolsó útjára a francia hadvezért

Páris, március 25. Foch tábornagy koporsóját tegnap nagy gyászpompával kísérték át a l'Arc de Triomphe de l'Étoile-hoz. Az egyházi szertartást St. Clotilde apátság plébánosa pontifikálta. Jelen volt a kormány, a diplomáciai kar, az egész vezérkar. A menet előtt diszszázad állott sorfalat s a menetet egy szakasz vértesskatona vezette

be. Az Étoile előtt a koporsót ágyutalpra helyezték és trikollal horították le. A ravatalnál állandóan két juzsuita imádkozik.

Az esti órákig a rendőrség és más karhatalmi osztagok még fenn tarták a rendet a ravatal körül felvonuló tengerenyi tömegben, de az őrség leváltása alkalmával a tömeg egy része

átörte a kordonokat s az emberek egymást taposták, hogy közelebb juthassanak a ravatalhoz. A karhatalmi közegek erősítéseket kértek a tömeg ellen a republikánus gárda helyszínre érkezett iovasosztagai tényleg helyre is állították a rendet. A tömegben egy ember meghalt s több mint hármas súlyos sebesültet kórházba szállítottak.

Április elsejétől

expresszleveleket is továbbít a posta

Az expresszlevelek kézbesítése soronkívül történik, mint a táviratoké. Egyszerűsítik a külföldi postacsomagok elvámolását

(Buenresti-Bukarest, március 25. Az Uj Kelet tud.) Nagyjelentőségű újítást készült bevezetni a postavezérgazgatóság április elsejével. Ez az újítás, amelynek hiányát a kereskedelmi és magánélet már évek óta érzi, az expresszlevelek továbbítása. Ma ugyanis a helyzet az, hogy akármilyen fontos üzleti, vagy magánlevél például Kolozsvárról Szatmárig, vagy Csenovitzig sokszor 3-4, sőt több napig is utban van, ami lehetlenné teszi, hogy sürgős ügyeket posta útján lehessen elintézni, viszont a kurirral való levéltovábbítás tulsokba kerül, ha ugyan a posta — amint az Temesváron is megtörtént — monopoljogára való hivatkozással el nem tiltja.

Az április elsején meginduló postai expresszforgalomban egyelőre csak leveleket és levelezőlapokat fognak felvenni.

Minden expresszlevelet, amely rendes uton, tehát vasuton, autóbusszal vagy hajón érkezik, az ország valamennyi postahivatalánál azonnal kézbesítik a címzetteknek. A kézbesítés csak a reggel 7 és este 9 óra között érkezett leveleknél történik meg haladéktalanul, speciális kézbesítőközeg révén, akárcsak a táviratoknál.

Külföldre is lehet lesz expresszleveleket küldeni.

Akár a belföldre akár akülföldre szól az expresszlevél, a rendes postai bélyegilletken kívül külön 30 lejt expresszdíjat kell bélyegben leróni. Ugyancsak

30 lejt többlettelítéletet kell fizetni

olyan helyiforgalmu levelekért, amelyeket expresszlevélként kíván a feladó kézbesíteni.

Még egy üdvös újítást tervez bevezetni a posta, még pedig a postacsomagok elvámolása terén. Az erre vonatkozólag már kiadott rendelet szerint

április 8-iktól kezdődően a külföldről érkező postacsomagok elvámolása a 10-es számú deklaráció alapján történik.

vagyis kevesebb formalitással, úgyhogy minden csomagot legkésőbb érkezésétől számított második napon a címzett elviheti. Ezzel kapcsolatban a postavezérgazgatóság felkéri a közönséget, hogy fizesse ki halogatás nélkül a vámdíjakat és ne zsufoltassa tele a postai vandraktárakat ki nem váltott csomagokkal. A megérkezéstől számított 7 napon belül ki nem váltott csomagokat a posta visszaküldi a feladónak.

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjúsági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, szindarabot, verset. Cserkész és rejtvényrovat.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lejt
egy félévre 130 lejt.

Előjegyzések csakis az Uj Kelet könyvostálya útján eszközölhetők. Kérjon mutatványszámot 10 lejt értékű levélbélyeg ellenében.

Értesítés.

Értesítem mélyen tisztelt vevőközönségemet, hogy összes tavaszi újdonságain, különösen kiemelve a

Burberrygabardin Trench-coat-ok, kész Homestunsportöltönyök

és mértékosztályom legújabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek.

NEUMANN M.
férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piata Unirii 14. szám.

EGY

A WIZO purim miat teadélutánról gondolt. Egyébként legközelebb kat értesít

A nagytélya. Nagyzetnek ápnők a «Vewerbetreib» alatt levő vesznék M. Klein-Hintz Lövi Iván kisasszony darabokat kilenc ór után tánc.

A dési nlet elitbáljában zajlott bájjal és tet, amelyger Ica táiteme melszebb kosz. Az öt taghjai Colomic igazgató, Cmer S. gyóigazgató v díját Weinnek ítélte, vits Eli jafutbalon ifoly lett, adig Hirsch Magda osztó

— A bukán eszközölből jelentik: rökben által pénzügymin hogy a likvtozások után az esedékes nemcsak az érintik súlyfiárdnyi tart négy-százmillió kétesse kereskedelm lannak hitekvételéseirővintézetelyek az éveőkék jórész és azok után tokat fizetneügyminiszternak megtérba az «Ultisegét, hogy nagybankok volt a kifizjelentkenyek beválták. Pénzügyi közák, hogy pénzhiány améreteket vkok erre a gukat. Mászetések korlsulyozni akakelvonást, ates házbérnemondásával

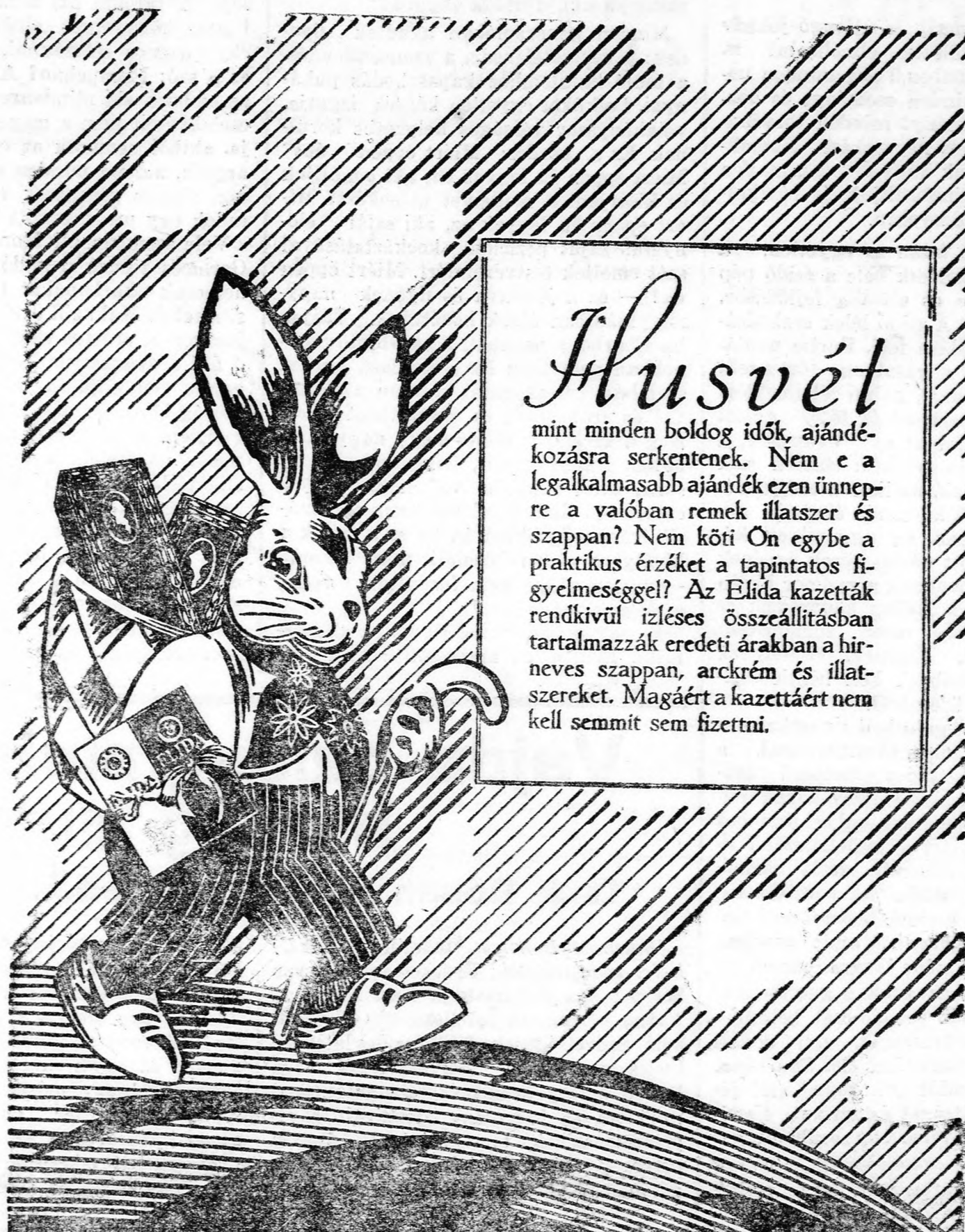
EGYESÜLETI ÉLET

A WIZO mai kézimunka teadélutánja purim miatt elmarad. A legközelebbi teadélutánon újra értékes kulturozóadásról gondoskodik a WIZO vezetősége. Egyébként úgy az előadásról, mint a legközelebbi teadélután idejéről tagjainkat értesíteni fogjuk.

A nagyszabású zsidó nők művészestélye. Nagyszabású művészestélyt rendeznek április 1-én a nagyszabású zsidó nők a «Verein Jüngerer Deutscher Gewerbetreibender» Sportgasse 26 szám alatt levő termeiben. Az estélyen részt vesznek Mátyás Edit hegedűművész, Klein-Hintz Mici zongoraművész, dr. Lövi Iván, aki szava és Farkas Nusi kisasszony Kološvárról, aki zongoradarabokat ad elő. Az estély pontosan kilenc órakor kezdődik. Program után tánc.

A dési nőegylet bálja. A dési nőegylet elítélte a legnagyobb siker jegyében zajlott le. 8-10 gyereklány sok bájjal és sikkesen táncol tegy bált, amelyet Lékay Béláné és Weinberger Izza tanítottak be. Majd a jazzband üteme mellett felvonultak a szebbnél szebb kosztümökbe öltözött jelmezeseik. Az öt tagból álló zsűri, amelynek tagjai Colomiciu tábornok, Boha I. bankigazgató, Grosu N. volt prefektus, Krémer S. gyógyszerész és Hirsch V. bankigazgató voltak, a jelmezverseny első díját Weinberger Mancsi kozákjelmezének ítélte, míg a második díj Markovits Eli jazz-fü jelmezének jutott. A futbalon verseny győztese Kalmár Ibolya lett, a szépségverseny díjain pedig Hirsch Dóri (Beszterce) és Salgó Magda osztozkodtak.

— A bukaresti nagybankok vontatottan eszközlik a ki fizetéseket. Bukarestből jelentik: Pénzügyi és gazdaság körökben általános deprimálást keltett a pénzügyminiszteriumnak az a közlése, hogy a likvidálásra kerülő belföldi tartozások után az állam nem fizeti meg az esedékes kamatokat. Ez a körülmény nemcsak az érdekelte kanyagi érdekeit érintik súlyosan, mert hiszen a hatmilliórdnyi tartozás után a hitelezők közel négyszázmillió kamattérítést kérnek, de kötéssé teheti a jövőre is az állam kereskedelmi kötelezettségeit. Az államnak hitelező cégek és vállalatok követeléseinek leginkább a patronizáló intézetek vannak érdekelve, amelyek az éveken keresztül befektetett tőkék jórészt külföldről vették kölcsön és azok után most is tekintélyes kamatokat fizetnek és ezek a kamatok a pénzügyminiszterium döntése miatt nem fognak megtérülni. Ezzel hozza kapcsolatba az «Ultima Ora» azt a feltűnő jelenséget, hogy szombaton a bukaresti nagybankok többsége igen rezervált volt a ki fizetések tekintetében és a jelentékenyebb összegekről szóló csekket beváltását kedvre halasztották. Pénzügyi körökben ezt arra magyarázzák, hogy az országszerte érezhető pénzügyi az eddigénél is súlyosabb méreteket vett, ha a bukaresti nagybankok erre a lépésre határozták el magukat. Más vélemények szerint a ki fizetések korlátozásával a bankok ellenőrizni akarják azt a tekintélyes tőkés házbérnegyed fog a betétek felmondásával előidézni.

Flusvét
mint minden boldog idők, ajándékozásra serkentenek. Nem e a legalkalmasabb ajándék ezen ünnepre a valóban remek illatszer és szappan? Nem köti Ön egybe a praktikus érzéket a tapintatos figyelmességgel? Az Elida kazetták rendkívül izléses összeállításban tartalmazzák eredeti árakban a hírneves szappan, arckrém és illatszereket. Magáért a kazettáért nem kell semmit sem fizetni.

ELIDA DOBOZOK

Alevra miniszter még mindig nem mondott le

(București-Bukarest, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alevra tábornok közlekedésügyi miniszter lemondási ügye, ugylátszik, távolról sem jutott még nyugvóponthoz. Annak ellenére, hogy a miniszter lemondását már napok óta befejezett tényként emlegetik, sőt bizonyos körökben Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár emlegetik prezumpatív közlekedésügyi miniszterként, annyi bizonyos, hogy Alevra tábornok jogilag ezidőig még tagja a kormánynak. A helyzetre igen jellemző az alábbi eset: Bukaresti munkatársunk ma beszélgetést folytatott igen előkelő állami főtisztviselővel, aki beszélgetés közben ezzel a kérdéssel fordult munkatársunkhoz: |

— Mi van Alevrával? |
— Tudomásom szerint — mondotta munkatársunk — Alevra tábornok lemondott, de Maniu még nem fogadta el a lemondását.

— En pedig úgy áldom — válaszolta mosolyogva a jól informált főhivatalnok — hogy Alevra még nem mondott le, de Maniu már elfogadta.

Ezt az információt látszik megerősíteni az „Ordinea” című lap is, amely a leg határozottabb formában állítja, hogy Alevra tábornok nem is fog lemondani. A lap szerint ugyanis magas helyről ismétellen annak a kívánságnak adtak kifejezést, hogy a közlekedésügyi tárcán élén egy olyan integráris ember maradjon, amilyen Alevra tábornok. Ami a miniszter bátyja ellen tett felje

lentést illeti, amely az egész konfliktust kirobbantotta és amelyről elsőnek az Uj Kelet számolt be, ez az idézett liberális lap szerint a következőképpen történt: Egy hadirokkant özvegye Bukarestbe utazott, hogy vasúti vendéglő nyitására kérjen engedélyt egy Piatra Olt melletti állomásra. Az asszony az Excelsior szállodába ment, ahol Alevra mérnököt kereste. A hotelben azt mondták neki, hogy várjon rá az uccán és amikor a mérnök kilépett a szálló kapuján, az asszony át

nyújtotta neki a kérvényt. Ezt a jelenetet valaki lefényképezte és tíz percen belül a fénykép már ott volt az egyik államtitkár asztalán. Nem tejt bele újabb öt perc és az asszonyt beidézték a rendőrségre és ott iratták alá vele a feljelentést. Mindezekről maga a miniszterelnök is tájékozódást nyert és személyesen kérte meg a tábornokot, hogy saját érdekében mondjon le. Ez azonban mindaddig nem történt meg.

Zavargássá fajult a bázeli kommunisták tüntetése

Grácban is összeütközés volt az ifjummunkások és a Heimwehristák között

Bécs, március 26. — A távirati iroda bázeli tudósítójának közlése szerint a kommunisták tüntető felvonulása nem folyt le rendezvények és összetűzések nélkül. Erős katonai osztagok kénytelenek voltak beavatkozni és szétkergetni a zavargássá fajult tüntetést. Huszonhat letartóztatás történt. Örizetbe veték többek közt a párt titkárát is.

Berlini jelentés közli, hogy a Bazel határos birodalmi terület több város kájában, így többek között Lörrachban

is voltak kommunista zavargások, úgy hogy a badeni határország erősítéseket volt kénytelen kérni. Grac mellett tegnap a honvédelmi alakulatok toborzó gyűlést tartottak, amelyet az ifjummunkások megzavartak. Az összetűzés eredmény hat súlyosabb és mintegy huszonnégy könnyebb sebesülés történt. A zavargás anyagi károkat is okozott. A rendőrség közbelépett s több letartóztatott eszközt.

Purim

Purim a vidámság és ujjongó jókedv napja, de lehet fölötté elmélkedni is. Zsidó vonás különben, hogy minden népi jelenséget, minden eseményt és hozzáfűződő hagyományt minden törvénynyé kifejeződött népszokást elméinkben meg szoktunk hánymvetni, magyarázgatjuk, összehasonlítjuk és ráalkalmazzuk mai viszonyokra.

Purim ünnepe talán az egyetlen, amely nem kapcsolódik bele a zsidó népi életébe és abba a fejlődésbe, amely odamutat a zsidó lélek szabadságára és kilombosodására. Purim napjának előzményei a galutban történtek: galuti jelenségekkel, galuti félelmekkel, galutbeli felocsúddással és főleg galuti típusokkal. Purim az az évforduló, amely megmondja nekünk: láthatok csak milyenek vagytok, amikor a széjjelzóródottság keserű kenyerén éltek és milyenek lehetnétek, ha ugyanilyen körülmények között nemes tüzek égnének lelketekben és nemcsak a gyomor kívánságai nemcsak a fizikai kényelmek és örömeik vonnák be olesó zománcként életetek fonalát. Életnek, amelynek többnek és különbnek kell lennie életmek feldolgozó üzeménél.

Eszter könyve galutbeli típusokat mutat azzal az erőteljes plaszticitással, amely csak kiváltságos tehetségű krónikás tud felvázolni emberi karaktereket és irásban rögzíteni emberi sorsokat. Itt van mindjárt a legjellemzőbb típus, Charbona, Ahasvér király hármának egyik főeunuchja. Származására zsidó aki hivatalt kapott, bizonyára hatalommal és befolyással, amit azonban nem használt ki népe javára, hanem révó típusa lett azoknak a galutbelieknek akikbe a jobb pozíció csak belesűrítte azt a lelki szürkéséget, ami odaállt az igaz lélek napvilágára. Charbona. Ugy hangzik, mint „Chorban” ami jelenti a leromlottságot és azt az életsírárságot amit a zsidó nép sorában a galut termelt ki.

Charbona udvaron volt. Az az ember aki csak abban a pillanatban ismerte fel, hogy Mordecháj jót tesz a királynak, amikor Haman feje fölött már minden biztonsággal és minden ketséget kizárólag összecsaptak a hullámok. Abban az esetben, ha Eszter kívánsága nem teljesül, Charbona lett volna az első, aki oda futott volna a királyhoz és követelte volna Eljáhu proféta lendületével Mordecháj megbüntetését. Hogyan? Egy ember olyan nép fia, akinek nincsen országa, aki csak a hatalmasok kegyelméből élhet, nonnan veszi magának a bátorságot, átnezi egy embernek a fején, aki gonosz és hitvány, aki érdemtelen arra, hogy az állam egyik vezető pozícióját töltsse be de megis ott van ebben a pozícióban. Ott van és az ilvent kötelessége a zsidónak tisztelni! Bizonyára így beszélt volna, ha a sors másként fordul. Így azonban, hogy Mordecháj kerekedett felül, üvöltve követelte Hamán és társai kipusztítását. Nagyon

talán jegyzi meg egy midras: „Milyen különös, hogy ennek a termékletlen eunuchnak annyi utóda legyen!”

Minden generációban akadtak ilyenek: a gerinctelenség, a semmitmondás, a muló hatalomhoz kapaszkodás puhányai. Leüküket egyetlen kérdés izgatja, valahányszor válság helyzetbe kerülnek. Ez a kérdés: „Miért éppen én?” Miért éppen én legyek az, aki odaálljak és kitarjam a mellemet másokért? Miért éppen én legyek az, aki saját előnyeim saját pozícióm kockáztatásával szót emeljek testvéreimért. Miért éppen én? — ez a jelszava és ilyenek nagyszámában élnek közöttünk. Vajjon ha Charbona azokban a sorsdöntő napokban nem teszi fel a kérdést, hanem szembeszegzi akarátát Hamán akarátával és erőteljesen és önérettel kérdezi meg a királytól, méltó-e egy nagy birodalom irányítójához, hogy egy nemzet sorsa attól függjön, vajjon az egyik ember illő tisztelettel viseltetik-e a másik iránt még akkor is, ha ez a másik a királyhoz olyan közel áll mint Hamán — vajjon akkor nem fordultak volna a dolgok másképpen?

És egy másik kirívó típus: az antiszemita. Ezuttal az antiszemita nem nép-

gyűlések potentája volt hanem a király után az uralmat gyakorló legelsője. A talmud azt mondja, hogy az Eszter könyvében előforduló Memuchan azonos Hamánnal. És mit jelent ez a szó: Memuchan? A szó jelenti azt az embert, aki mindenre kész és akinek eszelekvései nem a meggyőződés irányítják, akiből nemcsak az emberiesség hiányzik, hanem minden magasabbrendűség, akinek pogromok rendezésére elég indok egy megtagadott köszönés.

Vele szemben áll Mordecháj alakja. Gerinces típusa a zsidó népek, amely nemcsak Charbonákat termel ki, de Mózeseket és Makkabi Judákat is. Az okos, jóságos és erélyes zsidók nemesi utódja ő, aki a megmenekülés fölcsabadságában nem adja át magát a gondtalanság kényelmének, hanem siet „összegyűjteni mindazokat a zsidókat, akik Susánban élnek” s megszervezi őket az ellentállásra. Aki akarja, hogy ne a termékletlen, puhány eunuchnak legyenek utódai, hanem a gerincesnek, az igaz férfinek és a becsületesnek. Aki akarja, hogy ne a király borközi szélsége ne udvari intrikák döntsek el a zsidók sorsát, hanem maga a nép és a szervezetsége, az ő akarátával, bá-

Eredeti palesztinai bor és cognac
a Borszövetkezeti Társaságtól
Rischon le Cion és Sichron Jakob

(Baró Ed. Rothschild szőlő). Kapható a romániai vezérképvisletnél; Rompa Bucuresti, Str. Blănari 16.

torságával, ha kell izmaival, ha kell lelki erővel.

Ime típusokat mutat Eszter könyve. De egyben egy kedves tanulságot ad azal, amikor mondja: „Azért Charbonát is emlitsünk meg szivesen! Purim napjának ugyanis olyan vidámnak, olyan ujjongónak kell lennie, hogy abban az ünneplésben a Charbonákról is szivesen lehet megemlékezni.

Vajda belügyminiszter és Rohan herceg autóbalesete

Csak Rohan herceg szenvedett könnyebb sérülést az arcán

(Bucuresti-Bukarest, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes vendége van két nap óta Bukarestnek, Karl Anton de Rohan herceg, az Intellektuelek Nemzetközi Szövetségének főtitkára. Az intellektuelek nemzetközi szervezkedését maga Rohan herceg kezdeményezte az európai irodalom és tudomány legkiválóbb reprezentánsainak támogatásával. Rohan herceg vasárnap délután kellemetlen autókaland áldozata lett. A herceg Vajda

Sándor belügyminiszter, valamint Tzagara professzor és Haricourt gróf kíséretében autókalandra indult. A belügyminiszter kocsija a vacaresti Monostor felé vezető Decebal utcán haladt, amikor az egyik mellékutcából óriási sebességgel egy másik autó fordult be. A belügyminiszter autójának sofőrje azonnal fékezett, de az összeközéget már nem lehetett elkerülni. Véletlen szerencse, hogy mindkét autónak csak az ab-

lakai törtek be és a szétröppendő üveg-szilánkok egyedül Rohan herceget sebesítették meg az orrán. Az egyik üveg-szilánk eret talált és a herceget elöntötte a vér. Az autó többi utasainak semmi baja nem történt. Rohan herceget azonnal a Brancoveanu-kórházba vitték, ahol sebet bekötözték, mire egy órai késéssel a herceg és társasága folytatta útját Vacaresti felé.

Sulyos affér egy aradmegyei mánagnás és egy aradi bankigazgató között

(Arad, március 25. Az Uj Kelet tud.) Kinos affér tartja izgalomban Arad közönségét, amely az elmúlt csütörtökön játszottott le báró Bohus László világiosi földbirtokos és Weissenburger Nándor, a Bánáti Bankgyesület Rt. vezérigazgatója között. Csodálatos módon az aradi, de a temesvári sajtó sem foglalkozott a feltűnőskető afférral, amelyet pedig nemcsak Aradon, de már az egész környéken is szenzációként kommentálnak, tekintve, hogy Aradvármegye társadalmának két igen tekintélyes tagja között játszottott le.

Az affér előzményei néhány évre nyulnak vissza. Báró Bohus László a világiosi hitbizományi birtok tulajdonosa már a háború előtt Világiosi Takarékpénztár néven bankot alapított, amelynek elnök-igazgatója lett. Néhány évvel ezelőtt az aradi Polgári Takarékpénztár affiliálta a világiosi bankot, de a két bank közötti tranzakció egyik feltétele az volt, hogy báró Bohus László továbbra is elnök-igazgatója maradjon az affiliált világiosi pénztárnak.

Ez év január elsején igen nagyjelentőségű pénzügyi tranzakciója volt a Bánátnak és ennek eredményeképpen két jelentős bánáti pénztárat az Aradi Polgári Takarékpénztár és a Temesvári Sváb Központi Takarékpénztár Bánáti Bankgyesület Rt. név alatt fuzionáltak. A fuzionált bank vezérigazgatója Weissenburger Nándor, a fuzionált Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója lett. A fuzios tranzakció figyelmen kívül hagyta azt a szerződést, amelyet az Aradi Polgári Takarékpénztár és a Világiosi Taka-

rékpenztár elnök-igazgatója kötöttek arra vonatkozólag, hogy a világiosi fiókontézet elnök-igazgatója továbbra is báró Bohus László maradjon. A világiosi bank a temesvári és az aradi pénztáratok fuziója következtében a Bánáti Bankgyesület Rt.-nek lett a fiókontéze, amelynek igazgatósága új elnök-igazgatót nevezett ki báró Bohus helyébe, anélkül, hogy erről a bárót értesítette volna.

Báró Bohus az Egyesült Bank figyelemtelenségét magára nézve sérelmesnek találta és ezért az elmúlt csütörtökön megjelent Weissenburger vezérigazgatónál, akitől elégtételt kért. Báró Bohus emlékeztette Weissenburgert a kettőjük között létrejött szerződésre; a vita hevében azonban annyira felingerültek, hogy a báró hirtelen távozással látta jónak elejét venni a további szóváltásnak. Weissenburger vezérigazgató ekkor utána futott és karjánál fogva igyekezett visszatartani, hogy kimagyarázza magát, mire báró Bohus a kezére legyintett és „közönséges svábnak” titulálva, sértő szavakkal illette. Weissenburger ekkor

egy támadó gesztust tett, mire báró Bohus védekezésképpen többször sulyosan inzultálta.

A kinos afférnak csak a banktisztviselők erélyes közbelépése vetett véget. Mint értesülünk, báró Bohus az ügyet lovagias utra terelte. A Bankgyesület igazgatósága ezzel szemben a legnagyobb erőfeszítéssel igyekszik a kinos esetet eltusolni.

Schellack-ban, mindenféle színű egben, Románia legelső beszerzési forrása.
Ullmann József és Fia
festék és vegyáru import ORADEA.

A legalkalmasabb és legolcsóbb purim! מן משה משה csakis a „Safuth” zsidó könyvekben (P. M. Viteazu 39.) szerzethetők be. Óriási nagy választék purim könyvek és gyermekjátékokban, valamint zsidó kottákban. Héber és zsidó gramofonlemezekben teljes sortiment.

Dreher-Haggenmacher tavaszi

„Márciusi sör”-e

már forgalomban van.

KATONA
BRUTARIE SUTODE
TELEFON 90-C VICTORIEI

Fiók 1: Str. Memorandului 25. Tel. 25
Fiók 2: C. Reg. Ferdinand 32. Tel. 159.
Fiók 3: C. Reg. Ferdinand 77. Tel. 342.
Fiók 4: Str. Regina Maria 27.

Onnepi kalács, diós-, mákos patkó, naponta háromszor friss vajassütemény házhoz szállítva!

Kedd, Ju is (Bucur Uj Kelet meg a h sét a sze Aslan sz nian iza szerződés ben. Tek sége mia ságu jav jeszteni nye meg szükségé világosít sekben v miniszter vetkeztek — A elött áll előző lak lemben bizonyos tulajdonc ugy gond dást, hog azokat, a hivataln tött rezsi sebb házi sujtó, tak nyugdijas setett régt lett. Az első nak me hogy h köztiszt A válas nem. El a kormá se Nincsenek to adataim taster öss eddigi fa bizonyult. Pár na Zsi Eisi sz Előjegye Ra Jár akkor n Ope Az oper müveit k szánu k Grounod: Wagner: Bizet: C Verdi: A Puccini: Erkel: B Mozart: Poldini: F Leoncava Thomas: Erkel: H Puccini: Kaphatók

Junian igazságügyminiszter a szenátusban ismertette az új lakbértörvény alapelveit

Sem a háztulajdonosok, sem a bérlők nincsenek megelégedve a törvénnyel

(Bucuresti-Bukarest, március 25. Az Uj Kelet tud.) Vasárnap éjjel tartotta meg a husvéti vakáció előtti utolsó ülését a szenátus. Az ülés megnyitása után Aslan szenátor interpellációt intéz Junian igazságügyminiszterhez a lakbérszerződések meghosszabbításának ügyében. Tekintettel arra, hogy az idő rövid sége miatt a kormány ezt a nagyfontos ságu javaslatot már nem tudta betervezni, viszont az ország közvéleménye megnyugtatóra vár, a miniszter szükségesnek tartja, hogy részletes felvilágosítással szolgáljon a lakáskérdésekben várható új helyzetről. Junian miniszter hatalmas exorzéjában a következőket közölte a szenátussal:

— A kormány igen súlyos helyzet előtt állott ebben a kérdésben, mert az előző lakbértörvények különleges védelemben részesítették a háztulajdonosok bizonyos kategóriáját, mégpedig a nagy tulajdonosokat. Az előző kormányok úgy gondolták megoldhatónak a kérdést, hogy a nagyobb házakat, kivéve azokat, amelyeket az állam hivatalai és hivatalnokai foglalnak el, feloldja a köztulajdon alá, ugyanakkor pedig a kisebb háztulajdonosokat újabb adókkal sújtották a rekvirált lakásokban lakó nyugdíjasok és köztisztviselők által fizetett régi, igen alacsony lakbérek mellett.

Az első kérdés, amelyet a Kormány-
nak meg kellett oldania, az volt, hogy hajlék nélkül hagyhatja-e a köztisztviselőket és nyugdíjasokat. A válasz csakis az lehetett hogy nem. Ebből az a kötelezettség járul a kormányra, hogy a lakbérszerződések meghosszabbítsa.

Nincsenek erre vonatkozólag megbízható adataim, mert egy pontos lakáskataszter összeállítására irányuló minden eddigi fáradozás hiába valóna bizonyult. Emiatt kénytelen volt

tam ideiglenes megoldáshoz folyamodni vagyis egy évvel kitolni a lakásprobléma végső rendezését, hogy ezen idő alatt lényeges részleteiben tanulmányozhassam az építkezés kérdését, amelyet az eddigi kormányok elhanyagoltak.

— Az előző lakbértörvény 36-ik szakasza megadja a háztulajdonosnak azt a lehetőséget, hogy a törvényben feltüntetett határidő, vagyis 1929 április 23-ika előtt, törvényes jogcímet szerezzen védelem alatt álló lakóinak kilakoltatására. Ha ezeket a jogcímeteket a kormány respektálna, a lakbérleti szerződések meghosszabbítsa teljesen illuzórius volna. Következésképpen tehát

a kormány második kötelezettsége ebben a tekintetben az, hogy a kilakoltatási ítéletek végrehajtását elhalassza.

— Ugyanekkor azonban — folytatta az igazságügyminiszter — lehetetlen volna morális szempontból is figyelmen kívül hagyni a kis háztulajdonosok gazdasági érdekeit. Ez a morális elgondolás vezette a kormányt az új lakbérkvóták megállapításánál. Az állami nyugdíjasok jelenleg az 1916 augusztusában fizetett bérek 12-szeresét, a tisztviselők az 1916. évi bérek 12-szeresét, 15-szörösét és 16-szörösét, a többi lakókat pedig a 32-szeresét, sőt 40-szeresét is fizetik. Az új törvény értelmében, amely az egyes kategóriák lakbérkvótáját bizonyos kules szerint eg-

lizálja, azok a köztisztviselők, akik 1916-ban évi 2000 lejnél nem nagyobb bért fizettek, ezentul annak tizenhatszorosát, tehát maximum 32.000 L fognak fizetni azok a tisztviselők, akik a háboru előtt 3000 lejen aluli bért fizettek, most annak 15-szörösét, vagyis legfeljebb 45 ezer lejt fognak fizetni, míg azok a tisztviselők, akik békeidőben 5000 lejig terjedő lakbért fizettek, ezentul annak 12-szeresét, vagyis legfeljebb 60 ezer lejt fognak fizetni.

A régi és az új lakbérkvóta közötti különbséget az állam fogja magára vállalni.

Saba-Stefanescu szenátornak arra a kérdésre, hogy mikor kell az új lakbérkvótát fizetni, Junian miniszter azt válaszolja, hogy ezt a kérdést is a törvény fogja szabályozni.

Aslan szenátor bejelenti, hogy a miniszter válaszával meg van elégedve.

Madgearu miniszter terjeszti be ezután a bányatörvény reformjáról szóló javaslatot a kamarában elfogadott módosításokkal együtt. A szenátus a javaslatot vita nélkül elfogadja. Végül, egy kisebb jelentőségű törvényjavaslat megszavazása után, az elnök Bratu Traian bejelenti, hogy a parlament husvéti vakációra megy, a szenátus legközelebbi ülését április 11-én délután három órakor fogja megtartani.

Gyüleseznek a háztulajdonosok és a bérlők

Bukaresti tudósítónk jelenti: A fővárosi háztulajdonosok vasárnap délután tiltakozó gyűlést tartottak a parlament előtt. A gyűlés, amelyen főképpen nők vettek részt, kétszáz főnyi küldöttséget menesztett a parlamenthez, hogy tiltakozzék a lakbérleti szerződések meghosszabbítása ellen. A küldöttség Junian és Mirto minisztereket fogadták, akik arról biztosították a háztulajdonosokat, hogy érdekeiket a méltányosság és az ország magasabb érdekeinek keretein belül a kormány szemelött fogja tartani. Ezzel egyidejűleg a bukaresti bérlők is gyüleseztek, amelyen ugyan-csak heves kifakadások hangzottak el az új lakbérleti törvényjavaslat ellen. A lakásbérlők nincsenek megelégedve Junian igazságügyminiszter megoldásával és azt követelik, hogy a védelem alatt álló szerződések hosszabb időre, de legalább két évre hosszabbítsák meg.

Hétfőn délelőtt a lakbérleti vegyesbizottság folytatta tárgyalásait. Elvben elhatározták, hogy a lakbérjelzési számszámot 24-re emelik, nemcsak a magánembereknek, hanem a tisztviselőknél is, de a nyolc százalékos különbséget,

illetve a 16-szoros és 24-szeres lakbérkvótai differenciát az állam fogja fizetni. Azt is elhatározta a bizottság, hogy a már jogerős kilakoltatási végzések végrehajtását felfüggesztik és azoknál a lakóknál, akik az új lakbértörvény kihirdetése után számított tíz napon belül kifizetik a házbért, a felmondás automatikus módon érvénytelenné válik.

— Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, vakbélgyulladás veszélyének legyen kitéve, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt 1 pohár természetes «Ferenc József» keserűvizet. Közhírházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József vizet különösen a gyomor-, bél- és májbetegék használják szívesen, mert ez minden kellemetlenség nélkül biztosan hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukarest szerkesztőség: Kasztner Rezső,
Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Kolozsvári hirdetőink figyelmébe

— Mezőgazdasági kiállítás Budapes ten. Féláru utazás, vízummentes határátlépés márc. 16—30. Igazolványok a menetjegyirodáknak.

Lapunk részére a kolozsvári piacon hirdetési kötések létesítésével a mai naptól kezdve kizárólagos joggal a

RUDOLF MOSSE RÉSZV.-TÁRS.
Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-ucca) 37. Telefon: 4—13 és
LLOYD EXPRESS

Str. Gelu 20. sz. — Telefon: 14—55. helybeli hirdetési irodákat biztuk meg. Kiadóhivatalunk közvetlenül, ehhez képest, a mai naptól kezdve, csak apróhirdetéseket és 3 megjelenésnél nem többre szóló alkalmi hirdetéseket vesz fel. Kérjük tehát hirdetőinket, szíveskedjenek minden hirdetésükben teljes bizalommal e két megbízott hirdetési iroda valamelyikéhez fordulni. (A Lloyd Express utján feladhatók hirdetések a dr. Sámuel Jenő divatruházában. Calea Regele Ferdinand (v. Westselényi-u.) 3. és Gárdi fényképész műtermében, Fötér 3 szám is.)

— Uj polgárháboru fenyeget Kínában. Londonból jelentik: A Times tudósítójának közlése szerint a délkinai kormány Feng marsall számos magasrangú katonatiszt hívét és tizenegy radikális baloldali politikust őrizetbe vettett. Feng disszidálása folytán a kínai polgárháboru újra kitörőben van.

— Orvosi hír. A Monitorul Oficial 1929 jan. 25-iki számában közölt királyi Dekrétummal dr. Teichmann Aladár besztrecei körorvos véglegesen meg erősítették állásában.

A SZAJ- és GARATUR fertőtlenítést végzi és fertőző betegségektől óvja meg magát, rendszeresen szopogató Anacol-paszillát. Egy phiola ára 37. lei.

A Select és Urania mozgó szenzáció husvéti műsora. A Select és Urania mozgó husvét műsorán a film-művészet két új remeke szerepel. A Select ben Lon Chaneynek, a legnagyobb alakító-színésznek legújabb filmje: Kacagi Bajazzo — szerepel melyben Chaney, talán azt a magaslátót is felülmulja, a melyet a Sátán, a Notre Dame, az Opera fantomja, a Vampir, A kar nélküli ember, a Mister Fu szerepeiben elért. Az új film világszerte hatalmas sikert aratott és kolozsvári bemutatóját is minden bizomnyal a legnagyobb érdeklődés fogja kísérni. Az Urania mozgó a Metro-Goldwin filmszínház legújabb filmjét, a Rose-Mariet mutatja be melyben a cow-boyok kalandos, izgalmas életét vetíti idegfejesítő fordulatokban és naivan kedves szerelmi történetekben.

Hirdessen az Uj Keletben

Pár nap múlva megjelenik!

Zsidó dalok

Eisikovits Miksa szerzeményei

Előjegyezhető az „UJ KELET” könyvosztályában.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb

Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom reme műveit kimerítően ismerteti és nagy számú kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	34.—
Bizet: Carmen	34.—
Verdi: Aida	34.—
Puccini: Turandot	34.—
Erkel: Bánk bán	34.—
Mozart: Figaro lakodalma	68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	34.—
Leoncavallo: Bajazzók	34.—
Thomas: Mignon	34.—
Erkel: Hunyadi László	34.—
Puccini: Tosca	34.—

Kaphatók az UJ KELET könyv- osztályában.

Lehetőlen szabadulni Wallace regényeinek hatásától.

Legújabb Wallace-könyvek

Sötét ember	ára 240.— lej
Borzalmak kastélya	136.—
A hét lakattal lezárt ajtó	136.—
A smaragd nyálanc	136.—
A rémületes arc	221.—
A sár, a kigyó	136.—
A bandita	123.—

Kaphatók az UJ KELET könyv- osztályában.

SPORT

Megkezdődött a kolozsvári futbalszezon

Eldöntetlenül végződött a szezon első Haggibbor-KAC meccse

(Cluj-Kolozsvár, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hetekig tartó késlekedés után végre kezdetét vette a kolozsvári futbalszezon, mely már az első napján hozott meglepetéseket. A nap főmérkőzése a Haggibbor és KAC csapatának első találkozása volt, amely mindvégig izgalmas, bár nem magas nivóju játék után gól nélkül, eldöntetlenül végződött. A még lejátszott két meccsen a KMSC jó formája tünt ki, míg az RMS első szereplése a csapat lényeges formajavulását bizonyítja. A szezonkezdett természetesen éreztette hatását a csapatokon, az állóképességük gyenge s a csapatok még mincsenek összeszokva, de a szezon előrehaladásával idővösen fogja éreztetni hatását, hogy csapataink az elmúlt szezonban ifju játékosokkal kísérleteztek, kik szerzett rutinjukkal komoly játékosokká nőttek ki magukat.

Haggibbor-KAC 0:0. Egyenlő ellenfelek izgalmas küzdelmét mutatta a játék, amely a jó védelmek és gólképtelen csatársorok összecsapása volt. A KAC csatársora nem tudta áttörni Haggibbor masszív védelmét, melyben különösen a kis Zelig, aki a mezőny legjobb embere volt, excellált jó szereléseivel és helyezett felmentő rugásaival Neumann s Rafael is kitűnők voltak. A Haggibbor csatársorának akcióját hasonló eréllyel törte szét a Pajzs-Kajla

hátvédpar és a még mindig biztos kezei Szatmáry. A halvesorok közül a Haggibboré volt a jobbik. Virág fáradhatatlan, Frenkel fürge, Rosenbaum pedig erélyes volt, míg a csatársorok úgy az akciók kidolgozásában, mint a kapuk előtt erélyteleneknek mutatkoztak. A játék élénk mezőnyjátékkal telt el, az első féldőm a KAC, a második pedig a Haggibbor fölényével. A csatársorokból Krausz, Szilágyi (Haggibbor) és Cocoiu, Szaniszló (KAC) voltak jók. Erélyes és korrekt bíró volt Ciurel, aki Cocoiut sorozatos durvaságaiért a második féldő 43. percében kiállította.

KMSC Sodronyipar 6:1 (1:1), A KMSC a második féldőben lelépte ellenfelét.

—Dr. Mező Ferenc Kolozsvárra érkezett. Dr. Mező Ferenc professzor, az amszterdami szellemi olimpiász világ híri győztese, ma délután Kolozsvárra érkezett. Az állomáson a Haggibbor és KAC sportegyesületek képviselői meleg fogadtatásban részesítették. A kiváló sportteoretikus szerdán este tartja meg előadását a katolikus gimnázium dísztermében. A professzor vasárnap este igen nagy sikerrel tartotta meg előadását Nagyváradon, ahol az ottani sportkörök meleg ünneplésben részesítették.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Kedd, március 26. Budapest. 9.15: Hangverseny. Enek, cselló, zongora. 12.05: Cigányzene. 17.30: Szórakoztató zene. 18.30: Mit üzen a Rádió? 19.30: Hangverseny. Közreműködnek: Nemethy Ella és Székely Mihály operanékesek, Gertler Endre hegedűművész és Maas Marcell zongoraművész. 21.30: Bachmann-tro. 22.30: Időjárásjelentés. Utána cigányzene. Bécs. 16: Hangverseny. 21: Raffael Cocelli hangversenye. 21.35: Zenekari hangverseny. Breslau. 20: Verdi „Aida” c. operájának közv. 5. G. B. Daventry. 18.30: Táncczene. 21: Sidney Coltmann (tenor) hangv. Kattowitz. 17.55: Hangverseny. 19.50: Közvetítés a poseni operaházból. 2. L. O. London. 18.45: Bach-szonáták. 19.45: Olive Groves (sopran) hangv. 20.30: Hans Nissen dalestje. Nápoly. 20.45: Egy opera közv. a San Carlo-színházból. Róma. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: Egy opera közvetítése a Studióból.

Szerda, március 27. Budapest. 9.15: Zenekari hangverseny. 12.05: Trio-hangverseny. 16.10: Asszonyok tanácsadója. 17.40: Lux József magyar nótákat énekel cigányzene kíséret mellett. 19.50: Závodszy Zoltán operanékes ária-és dalestje. 20.30: Kerpely Jenő gordonkaművész hangv., Albert Erzs. hangv. énekesnő és Weigart Aladár zongoraművész közreműködésével. 22.50: Időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd Bachmann jazzband. Bécs. 16: Hangv.

19: Könnyű esti zene. Breslau. 16.30: Hangverseny. 21: Gramofonzene, Caruso-lemezek. 5. G. B. Daventry. 15: Katonazene. Magyar dalokat énekel Kallivoda Olga. 21: Ronald Chiver (bariton) hangversenye. Kattowitz. 16: Gramofonzene. 17.55: Hangverseny. 20.30: Esti hangverseny. Riga. 17: Hangverseny 19: Kísérleti operaközvetítés.

SZELLEMILEG és TESTILEG KIMEGYLEK a leggyorsabban úgy szerzik vissza frissességüket, ha reggelre és uzsonnatejhez 2-3 kávéskanál *Ovomaltin* tesznek.

— Enyhe idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint egyelőre szép és enyhe időjárás várható később felhősödés, kevés csapadék és mérsékelt lehülés valószínű. A hőmérséklet ma Budapestben délben +11° Celsius.

— Kimentették Byrd órnagyot szorongatott helyzetéből. Londonból jelentik: Newyorki jelentés közli, hogy Byrd órnagyot és Good professzort repülőgépen kimentették a Rookefeller-hegység jégbarlangjából és most már mindketten újra az expedíció több tagjaival együtt az expedíció bázisán vannak.

Szeszgyárosok, szeszfőzők nem nélkülözhetik A szeszgyártás kézikönyvét

A legrészletesebb, legerősebb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Harics Tóth Jenő és Osztróvszky Antal műegyetemi magántanárok. — Ára fizve 1100, kötve 13.0 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Felnöttek, lányok, gyermekek

irigykedve vették eddig kezükbe a külföldi szines Magazinokat: miért nincs ilyesmi magyar nyelven?

Husvétra most megjelenik Budapesten korunknak ez az újfajta folyóirata a

LANTOS MAGAZIN

tarkán illusztrált, 2 hetenként megjelenő folyóirat, amelyet a középosztály minden tagja rég áhitott örömmel fog a kezébe venni.

A LANTOS MAGAZIN első száma megkezdí Markovics Rodionnak, az óriási sikert aratott Szibériai Garnizon szerzője új regényének, AZ ARANYVONAT-nak közzlését. — Az Aranyvont nagyserü folytatása az első regénynek. Az első szám egész tartalomban és technikájában csupa újszerűség és gyönyörűség lesz. — Szórakoztató, irodalmi szellemi és művész formájú.

Ára példányonként: 40 Lei (kapható könyvesboltokban és laparusoknál). Előfizetés negyedévenként: 250 Lei. Egész évre: 1000 Lei.

Ajándéku egy fényképezőgépet

kap minden éves előfizető (negyedévenkénti fizetés esetén is). Az új amerikai kodak ára megközelíti az évi előfizetési összeget.

Ez a tartós ajándék jegyzi el az olvasót a magyar nyelvterületnek ezzel a grandiózus ujitásával.

Előfizetni az UJ KELET könyvostályánál lehet.

Utij

Az elm... látogat... Szatmár... ton az e... másnak i... és kevés... kiragadot

Ez a v... keségek... már a rov... Azt talán... fel, hogy... rosa. A m... állással... egyik nap... (és?) de... dent elm... fiatal ker... orvos vol... temen. M... oseheknek... El Szige... S. Vider... agykori s... változatos... kárában. S... vétye, ha... megrende... gad egy... nagy rész... festéstől.

Vannak... szek is Sz... Szigetben... Az embere... tudja, hogy... itt fejlődni... Az egyik... szabónál e... káttam. Na... kor hajnali... kálókban... szabónasna... Megisme... ges jiddis... lengyelorsz... közlik szell... saít. Es kö... a rutén pá... ugy, ahogy... egyik napr...

Szatmár... Csak a ra... hogy keny... istenek eg... itakozni é... Mi lesz é... Ez a nag... az emberel... hamlokán... Freund C... látogatta az... Már két h... bíróság tag... hozni. Mert... a másik fél... túlni. Hogy... Akadtak... számították... mári zsidós... ság. Csak a... taguak 4000... enat.) A ho... tagjai kapn... rül jár. Min... (A nemkere... rosszmájua... A város t... Például:... Menarég b... Rüdöjének

Utijegyzetek három határ városból

Az elmúlt héten három határvárost látogattam meg: Máramarosszigetet, Szatmárt és Nagykárolyt. Egy ilyen utazás az ember mindig lát valamit, amit másnak is érdemes megtudnia. Vidám és kevésbé vig dolgokat. Ime, néhány kiragadott impresszió:

Máramarossziget.

Ez a város a legellentétebb érdekességek városa. Sok mindent írtak már a rovására. Igazat és nem igazat. Azt talán még csak kevesen fedezték fel, hogy Sziget a kisiklott emberek városa. A máramarosi nép tele van zsenialitással (Máramarosban megélni egyik napról a másikra, nem zsenialitás?) de a levegő és a szegénység mindent elnyom. Megismertem például egy fiatal kereskedőt. Valamikor szigetorvos volt a budapesti tudományegyetemen. Most szárított belet exportál a cseheknek.

El Szigeten egy zsidó festőművész: S. Vider Eta, a nagybányai kolónia egykori sokatigéző tanítványa. A legváltozatosabb képek zsufolódnak a lakásában. Szigeten ez nem cikk. Nagy elvétve, ha akad egy vevő, vagy egy megrendelő. Esetleg a varróú is elfogad egy képet tüpözz fejében. Ez a nagy részvételezés elvette a kedvét a festéstől. Kinek? Minek? A falaknak?

Vannak más, igen tehetséges művészek is Szigeten, de nem jutnak szóhoz. Szigeten nincs levegő és alkalom erre. Az emberek 99 százaléka ma még nem tudja, hogy holnap miből fog élni. Lehet fejfelelni?

Az egyik, Kolozsvárról elszármazott szabónál egy 20 év körüli fiatalembert láttam. Nagyon ismerős volt. Valamikor hajnalig dicséget a kolozsvári lakókban. Három hónap óta felcsapott szabónak.

Megismerkedtem egy igen tehetséges jiddis íróval. Amerikai nagy lapok, lengyelországi zsidó újságok állandóan közlik szellemes, ragyogó fantáziájú írásait. Es közben napestig kanavászt árul a rutén parasztnak. Mert ebből úgy, ahogy — mégis meg lehet élni egyik napról a másikra.

Szatmár

Szatmáron ma semmi sem érdekes. Csak a rabbi-per. Az emberek, minthogy kenyeret keresni nem lehet, hálistennek egész nap ráérnek vitatkozni, vitatkozni és új hírek után futkosni.

Mi lesz a döntés? Ez a nagy kérdőjel ül a szemekben, az emberek száján és gondtól terhes homlokán.

Freund Chaim tegnap hajnalban meg látogatta az egyik besz-din tagot. Már két hete tanakodnak a választott bíróság tagjai és nem mernek döntést hozni. Mert akárkinek adnának igazat, a másik fél nem fogja a döntést respekálni. Hogy akkor minek az egész per?

Akadnak statisztikusok, akik már ki számították, hogy mibe kerül a szatmári zsidóságnak ez a nagy látványosság. Csak a napi ellátása a 18 bírósági tagnak 4000 lej. (A rabbi szerezte jól enni.) A honorárium, amit a besz-din tagjai kapnak már a másfélmillió körül jár. Minek sietni azzal a döntéssel? (A nemkereső emberek rendszerint rosszmájúak.)

A város tele van aktuális anekdotával. Például: Memória beemelt a chászidok rituális fürdőjének teltébe. Boomlani, ezt zsi-

doul úgy mondják: einfallen. Erre megszületik a szatmári zsidócsoca szójátéka: — Für die Cassidim fällt immer ein etwas.

Más. Valaki meséli a kávéházi főhadiszálláson:

— Amikor az Isten fel akarta forgatni Szodomát, írja a Tóra, aziránt érdeklődött, van-e városban legalább ötven chaszid. Miért kérdezte ezt az Uristen? Azért, mert ha van a városban 50 chaszid majd felforgatják őt a várost minden égi beavatkozás nélkül is.

Az avatlatlan idegen megkockáztatja a kérdést, hogy csodálkozik, reb Jailison (Teitelbaum Joel), aki mégis kiváló jámborsága és szentéletű ember, hogy ragaszkodik a jelöltetéséhez, amikor ilyen széthuzást okoz vele az ország egyik legnagyobb hitközségében. Kiderül, hogy néhány szatmári híve is megkérdezte már ezt a rabbitól, aki állítólag a következőket üzenté vissza: erre:

— Nem baj. Az apámat is csendőrszorongók segítségével választották meg,

amikor pedig a nagyapámat választották meg vajahol, meg is öltek három embert.

Ez a jelenlegi helyzet a szatmári rabbi-fronton.

Nagykároly

Amióta ezt az egykori megyeszékhelyt Szilágymegyéhez csatolták, a város kihalt és megbénult az élet. Az üzletek üresek, az iparosoknak nincs munkájuk és mindenki panaszkodik. Valaki keserű akasztófahumorral meséli:

— Károlyban csak a fogorvosok tudnak megélni, mert itt minden embernek rossz a foga. Mitől? Attól, hogy fogához ver minden garast.

Nagykárolynak jelenleg kimos szeszácója van. A város vallásos zsidósága évek óta igyekszik engedélyt szerezni egy „érev“ felállítására, vagyis arra, hogy a városba vezető és a városból ki vezető uton egy drótot lehessen kifeszíteni, ami lehetővé tenné, hogy szombat is hordani lehessen a városban. Mindaddig azonban a városi hatóságok apró, nem minden antiszemita él híján levő indokok alapján elutasították ezt az igazán ártatlan és kisjelentőségű kérést. Az elmúlt héten a városi tanács, az

uj, végre engedélyezte az „érev“ felállítását, amit a zsidóság meglegedéssel vett tudomásul.

De az öröm nem tartott sokáig. Ki tudódott, hogy a határozatot a nagykárolyi keresztény egyházak összes vezetői együttesen megfellebbezték. A felebezés arra hivatkozik, hogy Nagykároly 99 százalékban keresztény város és így nem engedhető meg, hogy az „érev“ felállításával zsidó jellegűt kapjon. Ez a kicsinyes gáncoskodás érthető visszatevészt keltett azokban a zsidó körökben is, amelyeknek az „érev“ egyébként igazán nem szívügyük. Arra hivatkoznak, hogy a városi adóknál, amelyekből a keresztény egyházak is részesednek, miért nem ragaszkodnak az 1 százalékos nu-muerusz klauzuszhoz, hanem hagyják, hogy a zsidók 50—60 százalékot fizesse-nek. Vannak akik arra emlékeztetik az illetékeseket, hogy a tavalyi katolikus nagygyűlésen zsidó házaknál szállásolták el a résztvevőket és akkor nem félték a város elzsidósodásától.

A városi nagytanács pedig nem merr a felebbezést letárgyalni és inkább elhalasztotta a múlt péntekre összehívott közgyűlést. (d. e.)

Egy operettháború, amelyből holnap már komoly harc lehet.

Kályhacsőágyuval és horgolótükkel harcol a madridi diákság a kormány ellen

Primo de Rivera klerikalizálni akarja az egyetemet

(Madrid, március 25. Az Új Kelet tud.) Az európai sajtó hetek óta tele van madridi jelentésekkel, amelyek arról számolnak be, hogy az ottani egyetemi hallgatók éles harcot folytatnak Primo de Rivera diktatúrája ellen. A diákoknak egészen különös harcmodoruk van és érdekesek azok az indítókok is, amelyek az egyetemi polgárságnak a diktatúrával való szembehelyezkedését előidézték.

Diáksínyek, amelyeknek komoly értelmük van

A harc azzal kezdődött, hogy a madridi hadügyminisztérium elé körülbelül száz fiatal legény vonult fel egyetlen ágyuval. Az ágyut kezelő legénységet rendes katonai parancsszavakkal kommandírozták. Elhangzott a vezényszó: „tűz!“, mire száz fiatal torok dörögte: „Bumm!“ Az ágyu pedig nem volt egyéb mint egy kályhacső, amelybe egy fagolyó volt beleszorítva.

Egy másik kép: A diákságnak egy küldöttsége jelent meg abban a házban, ahol Primo de Rivero volt menyasszonya lakik. Miután a hölgy, Mimi Castellanos el volt utazva, a fiatalurak egy névjegyét hagytak ott, amelyen szívélyes szerencsekívánatukat fejezték ki annak öröme, hogy a kisasszonynak a diktátorral való eljegyzése felbonlott.

És Madrid egyik főterén egy szárnak öltözött diák ballag. Nyakában egy nagy plakátot cipel, amelyen különböző állati rajzok láthatók. Egy csomó diáktársa kíséri, akik azt kérdezik tőle: „Ki vagy te?“ És a szárnak azt válaszolja: „Callejo!“ Callejo ugyanis Primo de Rivera kormányában közoktatásügyi miniszter.

Körülbelül így néz ki az a harc, amelyet a madridi egyetemi hallgatók a kormány ellen folytatnak. A küzdelemben részt vesznek az egyetemi hallgatók is, akik azzal emelik a harc humorát, hogy hosszú horgolótükkel csiklandozzák a kirendelt rendőröket az ülésre hivatott testrészüknél. Megtörtént ezenkívül az, hogy az egyik rendőrt beletaszították a körülbelül hatvan centiméter mély Retiró-tóba, amely Madrid szívében terül el. Ez egy kisít kollektív volt a nedvesség miatt, különben azonban teljesen veszélytelen.

A kormány ezzel szemben egészen másképp fogja fel a dolgot. Ahelyett, hogy humorral válaszolna, megijedt és

a legdrágább rendszabályokat fogantatja. A rendőrség nyílt kardlappal támadt a diákoknak. Sőt egyizben egy revolver is eldőrdült. Az áldozat egy olyan diák volt, aki a tüntetésben nem is vett részt, csak véletlenül arra ment. Primo de Rivera azzal indokolja a véres megtorlást, hogy a letartóztatott diákok bevallották, hogy céljuk a diktatúra megdöntése.

A diákháború oka

Mi ennek az egész háborúságnak az oka? Primo de Rivera kormánya, amely tudvalevőleg a legbigottabb katolikus szellem hat át, klerikalizálni akarja az egyetemet. A harc közvetlen ki-robbanásához egy dekrétum vezetett, amely a deostloi jezsuitaegyetemet (Északspanyolország) és az eszkoriáli Augustinum-egyetemet, amely szintén egyházi intézet, a világi egyetemekkel egy színvonalra emelte és diplomáikat azokkal egyenrangúnak jelentette ki. Lényegében tehát egy kulturhareről van szó. Az egyetemi tanárok kivétel nélkül a diákok mellett foglalnak állást és erőteljesen küzdenek az ellen, hogy az egyetemi oktatás a katolikus rendek befolyása alá kerüljön.

A harcot Madrid ifjúsága vette fel, de egymásután lépnek nyomába a többi egyetemek. A tanulás és a kutatás szabadságáról van szó. Mert tisztában kell lennünk azzal, hogy a két egyházi főiskola előléptetését mihamar követni fogja a katolikus reakció további előretérése. A diktatúra ugyanis teljesen a klerikalizáció kezében van, akik azonban csak addig tartanak ki Primo de Rivera mellett, amíg az általa követett politika nekik hasznot hajt.

A diktatúra válságos napjai

Spanyolországban igen súlyos a helyzet. A diákok lázongása még csak egy szimptomája annak a várható katasz-

trófnak, amely Primo de Rivera diktatúráját már a legközelebbi jövőben érheti. A diákoknak segítségére van az elbocsátott tüntetéstek nagyrésze, akiket máról-holnapra minden nyugdíj, vagy kártérítés nélkül, tett ki a kaszárnyákból a diktátor. Az 1929-ik év nem lesz jubileumi esztendeje Spanyolországnak. A diktatúra túlélte magát és elmulasztotta, hogy akkor, amikor még szimpatikus volt, vagyis a nagy marokkói győzelmek után, visszalépjön. Most lázasan kapkod egy olyan visszavonulási lehetőség után, amely dícsőségét legalább a jövőbe menti át. Idegességében azonban a legostobább ballépéseket követi el. Ilyen ballépés az, hogy az egyetemi hallgatók kályhacső-ágyujának hangjára valódi ágyuval felel.

Az egyetemi hallgatók éles fellépésével szemben alkalmazott hideg terror nagy visszatetszést szül még annak a polgárságnak körében is, amely addig kitartott a diktátor mellett. Ha megvolna az a vezérégyéniség, aki rögtön átvehetné Primo de Rivera kezéből a hatalmat, — a diktátor már meg is bukott volna. De még nem hangzott el a szózat, amely a spanyol népet jelenlegi kormányzata ellen vezetné. Primo de Rivera csak azért ül még a helyén, mert a hatalom a kezében van. De valahol már bizonyára feszül a kar, amely a kormányrudat a diktátor kezéből kirogadja.

MEGNYILT!

A Nagyváradról előnyben ismert Grosz-féle or. h. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a L. oydor 11. sz. alatt újonnan alakított, modern higiéniaiával berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.** Olcsó abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja! Az étterem a gyárvasi Rabbínatus felügyelete alatt áll. **Temesvár L. oydor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.**

Husvétii öntözők, kölnivizek, parfümök

nagy választékban, olcsó árban kaphatók

drogeria E M K E parfümeria

Ciuj, piata Unirii — Strada Regina Maria.

Sajtóbemutató a menyasszonyképző akadémián

A modern menyasszony-jelöltet nem táncra, hanem főzésre és gyermeknevelésre tanítják

Budapest, március 25. A menyasszonyképző iskolába nemcsak aktív menyasszonyok iratkozhatnak be, aktív menyasszonyok iratkozhatnak be sőt: szerelemben és főzésben egészen járatlan leányokból rekrutálódik az intézet legtöbb növendéke. Leányokból, akik az élet iskolájában is sikerrel szeretnék letenni a vizsgákat.

— Menyasszonyképző iskola? — csudálkozott a rendőr, amikor érdeklődtem — sose hallottam híret!

Pedig már két éve működik. A Prohászka-uccai polgári iskola helyiségében működnek a menyasszony-jelöltek. A boldogult Szomaházy már megírta a feleségképző iskolát, de a menyasszonyképzőre ő se gondolt. Holott ez a fontosabbik. Egy perfekt menyasszony. Az iskola most tartotta első sajtóbemutatóját a pesti lapok képviselői előtt.

— Legyen szerencsénk! — kezelt sorra az érkező vendégekkel az igazgató.

Es örülnek a vitének. — De csak a tisztá igazat írja szerkesztő ur! — kőti a lelkesre.

Elsősorban sietek leszögezni, hogy a növendékek nagyon csinosak. Tizenhatról huszig terjedő korú fiatal ur leányokból áll az első csoport. Csupa élet, elevenesség és egészség valamennyi. Direkt sajnáltam, hogy a menyasszonyképzés párhuzamosan, esetleg coeducációs alapon nem nyitnak egy völgényképző iskolát is. Szívesen beiratkoznék.

— Főbb tantárgyaink — sorolta el az igazgató — háztartási teendőkön kívül, a varrás, iparművészet, betegápolás, kertészet, torna és gyerekápolás.

Hát nem ideális? A kisleányok már most megtanulnak leendő csecsemőikkel bánni, hogy kell tisztába tenni a bétét, elmozdítani és általában: szakszerűen és higiénikusan kezelni. Öröm lesz egy ilyen menyasszonyi diplomával rendelkező hölgyet feleségül venni. Remélhetőleg itt nem vezetik be a Rösers-rendszert és csak annak adnak érettségit, aki tényleg elvégezte a három éves tanfolyamot, aki tud... De ezek a hölgyek nemcsak csecsemőápoláshoz, hanem a főzéshez is értenek. Ez a leges-

szőbb tantárgy. A kémia mellett a konyha kémiaja.

— Elvünk, hogy a nőt perfekt szaknővé képezzük — nyilatkozta a direktor. — A mi tanítványaink nemcsak a ruzsához és a főzőhöz értenek, hanem a bálteremben, de a konyhában is feltalálják magukat és nem jönnek zavarba, ha egy feketekávé, vagy egy borju becsinálást kell főzniük.

A bizottság kedvéért levezetett a gyönyörű, tiszta, modern gázzal és villanással felszerelt konyhába, ahol a jövő ideális feleségek sürgötek-forogtak. Valóban ilyen képet ma már csak a mesékben lát az ember. Vagy álomban. Karcsu, szép teremések, a kezükben... nem szemöldök egyeneszeti csipesszel, hanem: főzőkanállal! Az olvasó bizonyára kételkedve csóválja a fejét. Pedig mindez rideg valóság. Ezek a főztek! Valódi paprikást, valódi konyhában.

— Kóstolja meg — biztatott az igazgató.

Mit tagadjam, kicsit bizonytalan léptekkel közeledtem a tűzhelyhez. Mert egészen más az, ha vendéglőben, pincér tárlalja elénk az ételt. Ott van bizalma az embernek. De mikor ilyen kedves írskák főzik az ebédet... folyton az jár az eszemben, hogy hátha a torkomon akad egy ruzsos rudacska... vagy hogy az a fehér ott a tetején nem tejföl, hanem Yes porcellán puder... — Nos izlett?

Mi az, hogy izlett! Utána kértem belőle. A kislány tréfásan szajált a főzőkanállal. Mennyivel jobban állt a kezében, mint például a saxofon, amellyel egy pezsgős éjszakán láttam táncolni az egyik mulatóban. Az embernek ilyenkor önkéntelenül is megrendül a pesszimizmusa és kételkedni kezd: csakugyan vannak még rendes kislányok a világon?

— Egy kis rétest... kedveskedett egy szőke, hosszuhajú leányzó, aki Kató névre hallgatott és már másodéve jár az iskolába.

Lényegesen nagyobb bizalommal nyultam az almás rétes után és mondani se kell tán, hogy a rétes, de különösen

szőke alkotója, nagyon megnyerte a tetszésemet.

— A sajtó hangulata kitűnő — konstataulta le az igazgató.

Valóban, kedves kollégáim hatalmas pusztítást vittek végbe a rétes állományban. Hija, egy ilyen sajtóbemutató mindig meghosszítja magát. Külömben ha olyan ennyival az, amit bemutatnak. Es akik bemutatják. A rétest több ízben megpróbáltuk!

— Hogy volt! — kiáltottak lelkes kollégáim.

A feketekávéból is reprimt rendeztünk.

— Kisasszony — mondotta az egyik képes újság szerkesztője — főzésből egyes!

— Annnyira izlett a szerkesztő urak? — kérdezte a boldog fruska.

— Nem, most nem a főztiére gondolok, amely szintén bántulatos, hanem... engem főzött meg végérvényesen. Igazán, ha nem lennék már egyszer nős...

Szegény fiu, képes lett volna ismét, megnősülni. Vannak ilyen javíthatatlanok. De a csirkepaprikás, a rétesek és a feketekávé mindenkit lenyűgözött.

— Mi nem egyoldalú kiképzést nyújtunk, — nyilatkozta a torkoskodó hírlapíróknak a direktor — irodalmat, szociológiát, zenét és földrajzot is tanulnak a menyasszonyjelöltek. Egy univerzális műveltségű, de gyakorlati asszonytípust akarunk formálni belőlük.

Ime a jövő Miss Universell!

— Időnkint elvisszük őket a kisdé-
dóvókba, ahol a gyermekekkel foglal-
koznak, nyáron pedig ki a szabadba és
a nagyobb kertészeteket látogatjuk
meg, hogy a növényekkel való bántas-
módot is megtanulják.

Pompás! Ezek az asszonkák nem fogják majd összetéveszteni a spenótot a karalábéval! A varjút a csirkével! Házas, rendes kis feleségek lesznek.

— Es népszerű az akadémia — kezdtem.

Az igazgató büszkén mutatott végig a tanítványok seregén.

— Közel kétszáz növendéke van az iskolának. De az újabb jelentkezőket kénytelenek vagyunk elutasítani, mert nincs helyünk. A sülők tisztában vannak az intézet fontosságával.

Igaz, az én nagymamám nem végezte el a menyasszony képzőt, szegénynek nem volt diplomája, mit tagadjam, egy szerű vidéki dilettáns volt, de mégis olyan palacsintát tudott csinálni! Hogy a belőtteiről és a sültjeiről ne is beszéljek. Am a mai zivatáros, dzsesszbendó füstölt lányok korában örülni kell, igenis, boldognak kell lenni a szegény férfiaknak, hogy ilyen iskola működik, amely legalább egy kis százalékát megmenti a veszendő női lelkeknél, a hávéházak, bárók karmaiból. A beszélgetést, a „nagystíliséget”, demostrogol nem az iskolában tanulják és a kokonny páyára is csak egy, minden szakképzettség nélkül sodródik a boldogtalan nő

— Jó feleség! Ez a mi jelszavunk! — jelent ki az igazgató ur.

Es e jelen győzni is fognak. De hoztam egy kis aggrályom támadt.

— Mi történt, ha a menyasszonyje-
lőt már az első évben beleszerelt vala-
kibe és mielőtt elvégezhette az iskolát,
férjhez megy?

— Már előfordult ilyesmi — mosolyog az igazgató — még mindig jobb ha előbb megy férjhez, mintha a tanfolyam elvégzése után is kénytelen lenne partában maradni, örök menyasszony-nak...

Lám erre nem is gondoltam. Egy képzett menyasszony, állás, illetve part nélkül. A mai nyomászto gazdasági viszonyok között... Ep ezért melegen figyelmeztetem ajánlom ezt az intézetet a nősülendő fiatalembereknek, elvállal-
nak, özvegyeknek és agglégényeknek.
Tessék uraim beszállani! Dus választott szökekből, barnakból és feketékből.
Es valamennyi csinos, szelid, barátságos, házas! A főzjük pedig felelthet-
len...

(más)

Szláv tanulmányi központot létesít Csehszlovákia Londonban

A csehszlovák kormány európszerte szláv kulturális propagandát kezd

London, március 25. A londoni egyetem alkancellárja szerdán bejelentette az egyetemi tanácsnak, hogy a csehszlovák kormány a csehszlovák köztársaság fennállásának tizedik évfordulóján felajánlotta, hogy saját költségén új épületet létesít Londonban a szláv tanulmányok iskolája számára, amely eddig az egyetem egyik szakosztálya volt. Az új főiskola létesítésének költségei 35-45.000 font sterlingre rúgnak. Az egyetemi tanács az ajánlatot elfogadta és az épület céljaira felajánlotta a tulajdonában levő telek egy részét, úgy, hogy az épület bele fog illeszkedni az új londoni egyetem épületkomplexumába. A csehszlovákok Londonban nagy propaganda- és tanulmányi központot szándékoznak létesíteni, amelynek magva a főiskola lesz.

Seaton Watson kijelentette, hogy a csehszlovák kormány egész Európában fejleszteni akarja a szláv tudományok terjesztését és hasonló iskolák felállítását tervezi Genfben, Berlinben, Rómában és Bécsben. Hyemnodon a csehszlovák kormány az egész világ szláv érdekeit akarja szolgálni. Seaton Watson szerint az angol birodalomnak a szláv-sághoz való viszonya egyike a jövő legfontosabb problémáinak.

1000 drb. szebbnél-szebb fiú és leánykaruha érkezett a

Néparuházba

Caia Regele Ferdinand 33.
Darabja 95 lei.

Most jelent meg

Autó kézikönyv

Irta: WEINER EMIL

Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:

Első része

az előismereteket tartalmazza (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel őhajtják újítani. Ezek az előismeretek az automobili szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével e könyvet a laikus is könnyen megértheti

A második rész

az autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelte részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelű ábrák.

Az AUTO KÉZIKÖNYV a nagyközönség számára van írva és a kezdősofőrtől a más szakmában működő mérnökiig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

520 ábra

610 oldal

Árá füzve 510

Megbánja, ha gyermeke testét nem Höfer hintőporral ápolja

(Cluj-Kelet) Kelet t...
lendület...
vitékeket...
egy vára...
amelynek...
nyei lehet...
levölög e...
nem javi...
meggyón...

a CFR
rendelet
nds va

Ez a mi...
adott int...
vállalatok...
földön a...
fizetni ke...
tűzfánál...
ként, vag...
amit ez a...
A sérel...
gyei favé...
deményez...
hogy

az eddi...
24 tonu...
intézked...
esőkken...
csinként

A tényleg...
azonban a...
kívül há...
is, mert e...
zalékkal k...
földre fele...
rűlmény...
bélyeg, ip...
díj, stb.)...
kolatlan tö

Revizió...
ellenőrzés...
Legutóbb...
kartell kö...
mertetése...
miszerek...
rói szőlő...
vény vég...
mályos és...
lató. Erre...
ségügyi

DEVI

Zürich —
New York
London —
Páris —
Milano —
Prága —
Budapest
Belgrád
Bukarest
Varsó —
Bécs —
Berlin —

Közgazdaság

A teherkocsik raksúlyának váratlan korlátozása nagy károkat okoz az exportőröknek

A biharmegyei fatermelő vállalatok erélyes akciója a CFR súlyos mulasztása ellen

(Cluj-Kolozsvár, március 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A faexport teljes lendülettel megindult lebonyolítását egyes vidékeken a CFR vezérigazgatóságának egy váratlan rendelete akasztotta meg, amelynek kiszámíthatatlan következményei lehetnek még. A hóolvadás tudvaleg egyes helyeken az évek óta meg nem javított vasúti pályákat annyira megyöngyöztette, hogy

a CFR vezérigazgatósága 3514 számú rendeletével elrendelte, hogy a 15 tonnás vagonokat csak 13 tonna súlyig szabad megrakni.

Ez a minden előzetes értesítés nélkül kiadott intézkedés elsősorban az exportáló vállalatokat érinti súlyosan, mert a külföldön a meg nem rakott holt súlyért is fizetni kell a fuvardíjat, ami például a tüzfűtél közel 500 lejű tesz ki vagononként, vagyis olyan jelentős különbözetet, amit ez a cikk nem bír el.

A sérelmes rendelet ellen a biharmegyei favállalatok energikus akciókat kezdeményeztek, amelyek arra hivatkoznak, hogy

az eddig engedélyezett vagonoként 24 tonna brutó kihasználás az új intézkedés következtében 21 tonnára esőként, ami a MÁV vonalain kocsinként 25 mázsa veszteséget okoz holtfűtélben.

A tényleges fuvardíjrafizetésen kívül azonban a raktartalom korlátozása rendkívül hátrányos az exporttevékenységre is, mert emiatt a vállalatok közel 25 százalékkal kevesebb árut tudnak csak külföldre feladni, emellett pedig ez a körülmény lokális költségekben (fuvarlevél, bélyeg, iparvágányilleték, kocsiállítási díj, stb.) is mintegy 20 százalékos indokolatlan többletet okoz.

Revizió alá veszik az élelmiszerek ellenőrzéséről szóló szabályrendeletet. Legutóbb az ecetgyárak és az ecetsavkattell között felmerült ellentétek ismertetése során megírtuk, hogy az élelmiszerek és szeszesitalok ellenőrzéséről szóló szabályrendelet, illetve a törvény végrehajtási utasítása sokszor homályos és többféleképpen is magyarázható. Erre való tekintettel, a közegészségügyi minisztérium elhatározta, a

De nemcsak a tüzfatermelőkre, hanem a fűrészfatermelőkre is hátrányos az új rendelet, mert megbénítja a kivitelét Németország, Svájc és a többi piac felé. A vasút máskor is korlátozta egyes vonalakon, így legutóbb a Szamosvölgyi vasúton a kocsik kihasználását, anélkül azonban, hogy a vonatkozó nemzetközi konvenciók értelmében arról az érdekeltektől külföldi vasutakat előzőleg értesítette volna.

A fatermelők azt követelik tehát,

írjon át a CFR a magyar, osztrák, német és svájci vasútigazgatóságokhoz, hogy a romániai teherszállítványoknál csak a tényleges súly után számítsanak fel fuvardíjat,

mert különben úgy az Adria-tarifa, mint a többi kedvezményes áruszállítási díj-szabás illuzóirussá válik. Az érdekeltektől a kikötőtermelő vállalatok azzal fenyegetőznek, hogy amennyiben a CFR ezt nem teszi meg és a jövőben nem kíméli meg őket az ilyen meglepetésektől, kénytelenek lesznek üzemüket teljesen leállítani. Ezzel kapcsolatban azt is sérelmezik a favállalatok, hogy

az átutalt román fuvardíjak teljesítésének átadásánál a MÁV a hivatalos valutafolyamokat felül 4-5 ponttal magasabb, tehát hátrányosabb pengőkurzust vesz alapul.

Ez a többlet még abból az időből maradt fenn, amikor a lej árfolyama ingadozó volt, most azonban, hogy a román valutát stabilizálták, nincs semmiféle jogosultsága. Az exportőrök azt kívánják tehát, hogy a lejben átutalt fuvardíjakat a hivatalos napiárfolyam, vagy pedig a budapesti értéktőzsde árfolyama alapján számítsák át pengőre.

végrehajtási utasítás átdolgozását, a melynek elvégzésére szakbizottságot küldött ki. Ezzel kapcsolatban a minisztérium értesítette az illetékes hatóságokat, hogy a külföldön előállított szeszesitalokra nem vonatkoznak a belvárosi italok ellenőrzésére vonatkozó intézkedések, de azt, hogy az áru külföldi eredetű, az eredeti vámokmányokkal kell igazolni.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Kedd, 3-kor, 5-kor és 7-kor: Patt és Patachon, mint detektívek.

Keddén este 9-kor: A Világ anyja (Anna és Hymán Jakobovitz jiddis társulatának vendégjátéka. Sorozatszám 313.)

Szerdán, 3-kor, 5-kor és 7-kor: Patt és Patachon mint detektívek (Utolsó nap.)

Szerdán este 9-kor: A rabi parancsolja a vidámságot. (Operette. A zsidó társulat bucsuja. Sorozatszám 314)

Csütörtök, péntek, szombat nincs előadás.

Vasárnap d. u. 6-kor: János vitéz (Mozsi-helyárral: 50. 40. 30. 20 és 10 lei. Sorozatszám 315.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Ida regénye. (Uj-donság, 6-odszor. Sorozatszám 316)

Vasárnap este 9-kor: Régi nyár. (Lengyel Irén vendégjátékával. Bérletszűnetben. Sorozatszám 317.)

Hétfőn 3-kor: Gül baba (Lengyel Irén vendégjátékával. Leszállított helyárral. Sorozatszám 318.)

Hétfőn 6-kor: Mágnás Miska (Rátkay Márton a budapesti Király színház művészeinek vendégjátékával. Rendes helyárral. Sorozatsz. 319.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Keddén 3-kor, 5-kor és 7-kor: Patt és Patachon, mint detektívek.

Szerdán 3-kor, 5-kor és 7-kor: Patt és Patachon, mint detektívek (Utolsó nap)

Csütörtök, péntek, szombat: nincs előadás.

Vasárnap d. e. 11-kor: Jackie haját vágat. (Gyermekelőadás, 15 és 10 lejes helyárral. Főszereplő a kis Jackie Coogan.)

Hétfőn d. e. 11-kor: Malec cow-boy. (Gyermek-matiné, 15 és 10 lejes helyárral.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Kedd: A kardinális.

Szerda: Fidelio.

Csütörtök: Nincs előadás.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. u.: Szépvilági borbély.

Vasárnap este: Az elveszett levél.

Uj könyvek

(Szépirodalom)

Arlen: Ifjú szerelmesek	ára 204 lei
Benedek Marcell: Hamlet tanár ur	" 108 "
Anet Claude: A tulsó parton	" 153 "
Cherbuliez: Holdenis Meta	" 102 "
Delmont: Város a tenger alatt	" 190 "
Dekobra: Guruló Vénusz	" 136 "
Erdős René: Pandya György ifjúsága	" 204 "
Roland Dorjeles: A szent Louis Hemon: Az ökölvívó	" 187 "
Locke: Uri csavargó	" 136 "
Mathersy Helén: „Jón a rozson át” szerzője: Győzelmes Vénusz	" 170 "
Courths Mahler: Szind Dóra	" 25 "
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	" 68 "
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	" 25 "
Sásdi Sándor: Hanna nagy utja	" 102 "
Sardou Victoria: Teodora	" 119 "
Strindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony	" 102 "
Wassermann: A lángész	" 156 "
	" 258 "

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	—	ára 160 lei
Paleologue: Eugenia császárné vallomása	—	" 160 "
Benoit: Szerelmes elleneségek	—	" 160 "

Szép Ernő: Jó nő. (Legújabb költemények). Ára 102 lei.

Dosztojevszkij özvegyének emlékiratai

A legérdekesebb regényei vetekednek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, iró mihelyett és mindent, ami a költő rajongóit érdekelteti. Ára két kötetben 408 lei.

Wallace: Erőszak	—	ára 221 lei
Wallace: A díttáns gonosztevő	—	" 153 "
Wallace: A halál angyala	—	" 163 "

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	—	—	ára 136 lei
Falusi verebek	—	—	" 136 "
Pöhlölyék	—	—	" 136 "
Bor	—	—	" 102 "
Fehér Anna	—	—	" 102 "

Palle: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkeszú utazása). Ára 136 lei.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	—	—	ára 20 lei
Renan: Evangelium	—	—	" 289 "
A keresztény egyház	—	—	" 272 "

Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. előítéletmentes vizsgálása ez a szípközön ötletes könyv). Ára fűtve 149, kötve 204 lei.

Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját viágítja meg a világhírű tudós). Ára 170 lei.

Molnár Antal legújabb zenekönyve: Zenekultúra — — — ára 187 lei

Jazz-band — — — " 119 "

Schidlof: Spanyol nyelvtan — — — ára 272 lei

Lingua: Spanyol-magyar szótár — — — " 122 "

Compiett spanyol szótár " 272 "

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

TÖZSZE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	324-3240	—	—	49250	3234	1163750	13681	65065	1923
Newyork	168-15	51985	51985	2560	16775	57370	71130	3390	—
London	814-10	252325	252313	12426	81564	27487	3482 0	16308	48484
Páris	659-659	263025	203025	—	63650	224950	277875	13205	39075
Milano	882-882	272200	272175	13410	881	30050	3723	17687	52325
Prága	49850	153950	154000	—	49825	170425	210812	—	206
Budapest	2940-2940	908200	905956	—	2930	—	12390	58925	—
Belgrad	—	91275	91275	—	294	1007	124850	5933	176
Bukarest	—	30950	30900	1520	—	3410	42525	2082	6050
Varsó	1920	3030	3030	—	1980	645200	7973	37887	—
Bécs	2368-2368	7307 0	7310	—	2364	80750	—	47477	—
Berlin	4005-4005	122250	12332	—	3988	13611230	10678	80320	—

Száz lej árfolyama: Zürich (zárlat) 309, Páris 1520 Budapest 34150, Bécs 42350, Prága 2011

ÖZÖNVIZ

Komédia három felvonásban

(Minden jog fenntartva)

Írta: H. Berger

Fordította: Szabó Imre

Beer: Kedves Phraser most, hogy amugy is a vég felé közeledünk és alig ha látjuk majd a börzét és nem lesz dolgunk gabonával és hitellel és aranyfedezeti dollárral, sem Swifttel, de talán a felkelő nappal se, azt hiszem, most nyugodtan tehetek vallomást. Ez a vallomás pedig abból áll, hogy az öreg Swift sohasem akarta, hogy a leányát elvegyem. Soha. Nos, ezért ma automobilon kellett volna megszököttnem a leányát egy közeli városba, ahol megcsüdtünk volna. Olyanféle „becsületes” kombináció lett volna, mint sok más tranzakción. Nem tudom, visszatért volna-e ebben az esetben a befektetett tőke. Amint látja, ezuttal is csak pénzről lett volna szó.

Phraser: Es ezt ilyen nyíltan mondja nekem, a konkurensének!

Beer (megindult): O, mister Phraser, értsen meg, elvégre most már örök re féltrehetjük a gyűlölködést, hiszen itt állunk a tulvilág küszöbén, ahol meg szűnt minden konkurencia. (Kézét nyújtja, mindketten felállanak, átölelik egymást, hosszú szünet.)

Phraser (elfogódott): Mister Beer, ó, mister Beer, jaj miért is, hogy valaha... ó kedves mister, hisz voltaképp az ön személye ellen soha semmi ellenvételem nem volt, csak a börzei játékát kifogásoltam, mert veszítettem emiatt. De ön ellen, az ember ellen, kedves Beer, mindig is melegséget éreztem... O, ezekben a pillanatokban át tudom érezni az ön tragikumát, hiszen nemcsak maga fog elpusztulni, hanem elveszít egy szeretett nőt is...

Beer: O róla nincs szó, hiszen mondta önnek. Az egész eset számomra nem volt fontosabb egy gabona mintánál. Azaz, hogy foglalkozik vele az ember, még nem bizonyítja azt is, hogy üzlet.

Phraser: Ertem, de így még borzasztóbb. Most már tudom, miért mondotta az imént, hogy nem hisz a szerencséjében.

Beer: Igaz, való igaz. Soha még nem néztem szembe a szerencséjével. Most pedig mindenek vége és reményem sincs, hogy megláthassam.

Phraser: Nem! Nem! Ne beszéljen így, nyugodjék meg, talán nem is állunk olyan rosszul. Jöjjön, menjünk be a szepárba, hátha hallunk valamit újat. (Amikor egymást átkarolva mennek, szembe jön O'Neil.)

O'Neil: Milyen isteni, milyen bibliai jelenet. Haragosok, akik egykor vére mentek, lám, most mint szerető testvérek, mint igaz barátok, mint Saul és Szent Dávid Absalom völgyében egymás mellett lejtnek.

Phraser: Haragosok? Igaz, a börzén ellenfelek voltunk, de hogy vére mentünk volna? Soha! Különben ki kell jelentenem, hogy most már ugyis minden mindegy!

O'Neil: Megértem, mister Phraser! Itéletnap előtt az emberek észhez térnek és megszeretik egymást. (Ünnepélyesen.) Nos hát, mister Phraser! En, O'Neil jogtanácsos, ime emelem poharamat az üdvére és egészségére. Közöttünk nincs többé harag és visszavonás, legyen béke és üdvösség és boldog

egyvetéris itt lent, épugy, mint a fellegekben, ahonnan az Ur kifürkészhetetlen akaratából eső alakjában pusztító átok szakad a földre. Kezemet nyújtom ön felé és kérem, legyünk ezentúl őszinte, igaz barátok. (Kézét fognak, koccintanak.)

Phraser (meghatottan): O mily szépen, milyen szépen, milyen csodálatosan fejezte ki magát, mister O'Neil! egyetlen drága barátom. Sejtettem sincs, honnan veheti ezeket a rendkívüli és fordultatos eszméket. O mister O'Neil, amilyen ügyes ember ön, bizonyára a pezsgős üvegek aljáról szedi őket.

O'Neil: Az is meglehet, kedvesem! Beer: Ha ekkora hatalma van a pezsgőnek, akkor kérném mister Streetont, küldjön még két üveggel. En fizetem mind a kettőt. Mindegy most már, többre ugye kerül, mint az elmaradt nászutam. (A szepáré felé.) Mister Streeton, mister Streeton, legyen szíves két üveget abból a jobbik pezsgőből!

Streeton: Két üveggel, ali right, de ön nem fog fizetni, mister Beer. Nem, egyáltalán nem! Es tessék tudomásul venni, hogy a mai naptól kezdve a Streeton-barban mindenki egy fitying nélkül lesz kiszolgálva. Az öreg Streeton szívesen látja vendégül a vendégeit. Mindnyájan: Bravó! Bravó!

Streeton: Nagy Isten! Mi itt mulatunk, de otthon, a lakásomon, jaj a családom! Meg fognak örülni, ha arra gondolnak, hogy az áradat előtötte ezt a bart! O nagy Isten, ó mindenható nagy Teremtő!

O'Neil: Nos, mister Streeton, azért nem kell kétségbeesni, mert hisz egyelőre nem állanak olyan rosszul a dolgok, azonfelül pedig mindig arra kell gondolnia, hogy Isten nem hagyja el a jó embereket. (Megszólal a telefon. Mindnyájan odarohannak. A készülék körül vad tülekedés.)

Phraser: Halló, halló! Ki ott, kérem? Hangosabban! Itt Stretton-bar! A börze? Igen, igen! 138 88! (Ujabb tülekedés a telefon körül.)

Streeton: De kérem, uraim, elvégre ez az én telefonom, hagyjanak beszélni és ne zavarjanak. Nekem feleségem és gyermekeim van otthon. Ez nem a börze! Halló! Halló! Központot kérem, halló. Képném összekötni kettőszázötvennégy kettőszázharminchéttel. Halló! Halló! Hetes, hetes, nem kettes! Borzasztó, semmit nem lehet hallani.

O'Neil: Mister Beer ne erőszakoskodjék, ne akarja mindjárt Streetont eltiporni a telefon előtt... Hisz hallja, hogy a családja miatt aggódik... Nem szégyelli magát?

Beer: Ugyan hagyja már el, kérem!

O'Neil: Yes, elhagyom, én már semmivel sem törődöm. Látja? A viz mindent előtött, benyomult a telefonközpontba és nincs több beszélgetés a távolba.

Beer: Mister Streeton, legyen szíves, adja már végre a két pezsgőt!

Streeton (hozza az üvegeket): Nem tudom, uraim mi van velem, sohasem ittam és most muszáj innom. Egyre az asszony, és gyerekeim kovályognak a fejemben és zaklat folyton a kérdés, hogy mi lesz velük, mi lesz velük!

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ ÚJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobruza, Órománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

Gutfried és Herschovits

cég kötött-szövött és rövidáru engro raktárát megvettem. Üzletátszervezés miatt raktáron levő árukat egy tömegben vagy tételekben olcsón eladó.

Gutfried Simon

ORADEA, Piața Unirii 12.
Állandó nagy alkalmi vétel- és eladásiok.

Mennyit dolgoztam érettk és tudom, hogy én magam egy közönséges csapos vagyok, csaposlegény voltam, de a gyerekeim. (Elcsuklik.) Jaj a gyerekeim! A fiamat doktorra neveltettem és a leányom konzervatóriumba jár.

Phraser: Járni fog továbbra is, ezt garantálom. Minden rendbe jön, csak ne veszítsük el önbizalmunkat és őrizük meg a régi jó bátorságunkat! Főleg pedig tartsunk össze uraim. Menjünk a szepárba és beszéljessünk a kedves svéd technikussal. Hadd mondja el, mi van a találmányával, bizonyára nagyon érdekes lesz és elegejtjük ezeket a mostani bajainkat. (Bemennek.)

O'Neil és Beer (maradnak.)
O'Neil: Mondhatom, életemben nem láttam ilyen érdekes emberi állapotokat. Figyelje csak meg, kedves mister Beer, ezt a Phrasert ebben a szerencsétlen szerepében. Eszre fogja venni hogy ebből a gyáva kandurból egészen rendezes ember lett.

Beer: Soha nem tartottam komiszabb fráternek, mint a többieket. Epen, hogy indulatos és rosszakarú. Nem is csodálom, hisz annyit veszített a börzén és azonfelül...

O'Neil: Jó, jó, és az a finom kis lapvirág üzlete, ott lent Port Lupanárián. (Polyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkiseb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhi detések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Palesztinai legfinomabb aszabor כשר מדינת ישראל „Safuth” zsidó könyvkereskedés utján. Cuij, P. Mihail Vitcazul 39. szám.

Jókarban levő gyermek sportkocsi megvételre kerestetik. — Cím a kiadóban.

Óvadékképes nőtlen fiatallember, jó külsevel, magyar, német, lehetőleg román nyiltudással, ki gyarmatáru ügynökségben már működött, érettségizett és katonamentes, és zes irodai teendőket járta, gyors- és gépirni tud, utazásra alkalmas, elsőrangú áruügynökségben felvételt. — Ajánlatok referenciákkal és fényképpel „Óvadékképes” jelleg alatt az Uj Kelet szerkesztőségéhez.

Egy félfedelő, fekete, jókarban levő kocsi, egy pár számmal megvételre kerestetik. Cím a kiadóban.

Mindennap reggel és este frissen fejt készítenék (állandóan egy teántól feje). Kapadó: Schwartz Ignác-nál Calea D. ceibal (v. Rudolf-u) 36. — A fejésnél magiasch: Farkas Manó.

4-5 szobás lakást keres k, lehetőleg külön telken. Cím a kiadóban.

Makulaturapapír eladó az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Egy némes gyümölcsöskert felesébe kiadó. Cím a kiadóban.

000000

Tölgy-rönköt,

különösen vastagot, 45 cm-től és vékonyat is, 30 cm-től, tölgyboulet és tölgyfűrészárut, továbbá mindenféle más kemény és puhafafűrészárut (készleteket és termeléseket) és rönköt állandóan vásárol és elad.

„FAGUS” S. A. DEJ.